

Službeni list

Europske unije

C 270

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Godište 65.

13. srpnja 2022.

Sadržaj

I. Rezolucije, preporuke i mišljenja

REZOLUCIJE

Odbor regija

Interactio – Potpuno na daljinu – 148. plenarno zasjedanje OR-a, 26.1.2022.–27.1.2022

2022/C 270/01	Rezolucija Europskog odbora regija o doprinosu lokalnih i regionalnih vlasti Konferenciji o budućnosti Europe	1
---------------	---	---

MIŠLJENJA

Odbor regija

Interactio – Potpuno na daljinu – 148. plenarno zasjedanje OR-a, 26.1.2022.–27.1.2022

2022/C 270/02	Mišljenje Europskog odbora regija – Strateški okvir EU-a za zdravlje i sigurnost na radu za razdoblje 2021.-2027.	8
2022/C 270/03	Mišljenje Europskog odbora regija – Lokalne i regionalne vlasti ubrzavaju provedbu Inicijative EU-a za oprašivače	13
2022/C 270/04	Mišljenje Europskog odbora regija – Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a	18
2022/C 270/05	Mišljenje Europskog odbora regija – Rodna ravnopravnost i klimatske promjene: prema uključivanju rodne perspektive u europski zeleni plan	25

2022/C 270/06	Mišljenje Europskog odbora regija – Akcijski plan EU-a: Prema postizanju nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla	31
---------------	--	----

III *Pripremni akti*

Odbor regija

Interactio – Potpuno na daljinu – 148. plenarno zasjedanje OR-a, 26.1.2022.–27.1.2022

2022/C 270/07	Mišljenje Europskog odbora regija – Ususret cestovnom prijevozu s nultom stopom emisija: uvođenje infrastrukture za alternativna goriva i jačanje standarda učinkovitosti u pogledu emisija CO ₂	38
---------------	---	----

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

ODBOR REGIJA

**INTERACTIO – POTPUNO NA DALJINU – 148. PLENARNO ZASJEDANJE OR-A, 26.1.2022.–
27.1.2022**

**Rezolucija Europskog odbora regija o doprinosu lokalnih i regionalnih vlasti Konferenciji o
budućnosti Europe**

(2022/C 270/01)

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR),

uzimajući u obzir:

- Rezoluciju o prioritetima Europskog odbora regija za razdoblje 2020. – 2025. ⁽¹⁾,
- rezolucije Europskog odbora regija o Konferenciji o budućnosti Europe od 12. veljače 2020. ⁽²⁾ i od 7. svibnja 2021. ⁽³⁾,
- Rezoluciju Europskog odbora regija o Programu rada Europske komisije za 2022. od 2. prosinca 2021., ⁽⁴⁾
- izvješće Skupine na visokoj razini za europsku demokraciju Europskog odbora regija;

budući da:

- a. EU se sastoji od 27 država članica, 280 regija i gotovo 90 000 općina, a načelo „ujedinjena u raznolikosti” mora biti vodeće načelo u funkcioniranju EU-a;
- b. građani i njihovi regionalni i lokalni izaslanici na Konferenciji o budućnosti Europe očekuju konkretne rezultate kojima će se poboljšati funkcioniranje institucija EU-a i koji će dovesti do reformiranog upravljanja EU-om usmjerenog na bliskost i sudjelovanje kako bi se povećalo povjerenje građana u EU i njegov demokratski legitimitet;
- c. uključivanje snažnog izaslanstva regionalnih i lokalnih političkih predstavnika u plenarnu sjednicu Konferencije pomoglo je tome da se rasprave više bave pitanjima koja građane zabrinjavaju kako bi se ishodima Konferencije dala teritorijalna dimenzija;
- d. ključni prijedlozi koje su iznijeli lokalni i regionalni izaslanici na Konferenciji dobili su opću suglasnost na plenarnom zasjedanju Konferencije, u radnim skupinama, u političkim skupinama i na višejezičnoj digitalnoj platformi;

Europska demokracija

1. uvjeren je da je demokracija temeljna vrijednost EU-a koja se zasniva na vladavini prava i očituje u povjerenju građana u europske, nacionalne, regionalne i lokalne izbore; smatra da se europske, nacionalne, lokalne i regionalne demokracije, temeljene na regionalnim parlamentima i vladama, vijećima i gradonačelnicima čiji se legitimitet zasniva na izborima, u potpunosti nadopunjuju i uzajamno osnažuju te da bi demokraciju trebalo poštovati kao univerzalnu vrijednost diljem EU-a;

⁽¹⁾ SL C 324, 1.10.2020., str. 8.

⁽²⁾ SL C 141, 29.4.2020., str. 5.

⁽³⁾ SL C 300, 27.7.2021., str. 1.

⁽⁴⁾ SL C 97, 28.2.2022., str. 1.

2. smatra da, kako bi se odgovorilo na sve veću želju građana i građanki za rješavanjem problema demokratskog deficita, EU treba promicati model „kuće europske demokracije” koji se temelji na trodimenzionalnoj legitimnosti – europskoj, nacionalnoj te regionalnoj i lokalnoj – koja odgovara rezultatima izbora na svakoj od tih razina; posebna uloga pritom pripada regionalnim parlamentima sa zakonodavnim ovlastima zbog njihove uloge posrednika između građana i građanki i nadnacionalne razine;
3. uvjeren je da bi predstavnička i participativna europska demokracija trebale djelovati komplementarno kako bi demokracija građanima dala rezultate u mjestima u kojima oni žive;
4. napominje da se demokracija oslanja na sudjelovanje svih i da u Europi legitimnost ponajprije proizlazi iz stvarne supsidijarnosti; stoga Europa građanki i građana ima dobre šanse da bude ostvarena; pritom je posebno značajno aktivno sudjelovanje lokalnih i regionalnih predstavnica i predstavnika na europskoj razini;
5. naglašava potrebu za većim sudjelovanjem i angažmanom građana u politikama EU-a jačanjem izborne zastupljenosti na svim razinama upravljanja i smatra da će to doprinijeti europeizaciji javnog prostora; poziva Europski parlament, Europsku komisiju i Vijeće da ojačaju predstavničku demokraciju povećanjem sredstava dostupnih političkim strankama, skupinama i zakladama prisutnima na razini EU-a, uključujući one koje predstavljaju nacionalnu, regionalnu i lokalnu razinu;
6. smatra da ima prostora za bolje korištenje postojećeg okvira Ugovora boljom sinergijom između različitih razina upravljanja, ali da izmjene Ugovora ne treba isključiti ako je to opravdano;
7. poziva na to da se na temelju iskustva s Konferencijom razvije trajni i lokalizirani dijalog s građanima kao participativni mehanizam kojim bi se EU bolje povezao s konkretnim situacijama na lokalnoj, županijskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini; smatra da bi taj stalni dijalog s građanima pokazao svoju dodanu vrijednost u kontekstu europskih, nacionalnih i regionalnih/lokalnih izbora; u tom pogledu treba istaknuti rad centara koji čine mrežu Europe Direct Europske komisije i njihove strukture domačine kao aktivne elemente u širenju europskih vrijednosti i rasprave o europskom projektu. Jednako tako, lokalne i regionalne vlasti trebale bi poticati stalne forume za europski dijalog i raspravu s raznim akterima u svojim regijama kako bi se europski projekt približio građanima;
8. potiče institucionalizaciju novih oblika građanskog sudjelovanja na razini Europske unije putem dijaloga s nasumično odabranim građankama i građanima o određenim temama;
9. ističe da regije, županije i gradovi EU-a imaju konkretna iskustva sa sudjelovanjem građana i podsjeća da su organizirali većinu od gotovo 5 000 dijaloga s građanima i događanja održanih u kontekstu Konferencije; ponavlja da je spreman nastaviti organizirati lokalne dijaloge usmjerene na smanjenje jaza između europskih institucija i građana angažmanom na lokalnoj i regionalnoj razini;

Aktivna supsidijarnost i proporcionalnost u europskom postupku donošenja odluka

10. preporučuje da se načela višerazinskog upravljanja i partnerstva prošire i uključe u zakonodavne i regulatorne odredbe svih politika EU-a koje imaju regionalni ili lokalni učinak; ponavlja svoj poziv na kodifikaciju načela višerazinskog upravljanja i partnerstva izvan europskih strukturnih i investicijskih fondova u međuinstitucijskom Kodeksu ponašanja te na njihovo uključivanje u Međuinstitucijski sporazum o boljoj izradi zakonodavstva;
11. naglašava da su europske misije, kao novi i ključni instrument za rješavanje gorućih društvenih pitanja, istinska provjera učinka i vjerodostojnosti EU-a. Treba im dati široki legitimitet i široko ih prihvatiti. Kako je naglasila Europska komisija, uloga gradova i regija i svih njihovih dionika i građana ključna je za postizanje ambicioznih ciljeva misija EU-a. Osim toga, poziva na to da se za misije EU-a definiraju jasni planovi i osmisli sustavni novi pristup prema načelu višerazinskog upravljanja i metodologije za ispitivanje, izradu prototipa, praćenje i povećanje opsega aktivnosti na svim razinama upravljanja;
12. poziva na jačanje načela aktivne supsidijarnosti izmjenama Protokola br. 2 Ugovora iz Lisabona o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti; traži da se tim izmjenama rok za procjenu sukladnosti s načelom supsidijarnosti u okviru mehanizma ranog upozoravanja produlji na dvanaest tjedana, da se uvede sustavna upotreba „tablice” supsidijarnosti koju je osmislio OR i da se uvede „postupak zelenog kartona” kojim bi se značajnom broju nacionalnih ili regionalnih parlamenata omogućilo da predlažu zakonodavstvo EU-a;

13. predlaže da procjene učinka uključuju teritorijalnu dimenziju i da načelo proporcionalnosti podliježe jednakom pravnom razmatranju kao i načelo supsidijarnosti;
14. poziva na to da se OR-u postupno promijeni status iz savjetodavnog tijela u tijelo Europske unije koje suodlučuje o ključnim područjima politika s teritorijalnim učinkom;
15. u vezi sa supsidijarnošću i poboljšanjem europskog zakonodavstva, moraju se istaknuti inicijative koje je u tom području pokrenuo Europski odbor regija, i to ne samo Mreža za praćenje primjene načela supsidijarnosti već i mreža RegHub, čija je uloga sve veća i koja je vrlo korisna za Europsku komisiju;
16. skreće pozornost na to da OR odražava dimenziju europske politike koju druga tijela EU-a ne mogu odraziti i stoga je regionalna i lokalna perspektiva OR-a neophodan doprinos osmišljavanju politika i legitimitetu unutar Europske unije;
17. smatra da je bitno da se OR usredotoči na politike s teritorijalnim učinkom, što znači pretežno na pitanja u kojima su lokalne i regionalne vlasti uključene na provedbenoj razini ili ta pitanja u znatnoj mjeri utječu na njih;
18. poziva na to da se Europski parlament, Europska komisija i Vijeće EU-a obvežu na raspravu o mišljenjima OR-a usvojenima nakon obveznog savjetovanja i na davanje obrazloženja u slučaju da se ta mišljenja ne uzmu u obzir;
19. traži da se OR-u odobri pristup trijalozima i pripadajućim dokumentima pod uvjetom da je dao mišljenje o dotičnom prijedlogu na osnovi članka 307. UFEU-a; zahtijeva da se OR-u omogući da suzakonodavcima predlaže kompromise, što bi im omogućilo da dobiju vrijedan doprinos u vezi s konkretnom provedbom na terenu;
20. poziva na bolju međuinstitucijsku sinergiju, primjerice uključivanjem OR-a u rad struktura Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije (npr. povjerenstava, odbora i radnih skupina) i postupak komitologije;
21. podsjeća na to da se 70 % zakonodavstva provodi na regionalnoj i lokalnoj razini i traži da se s OR-om savjetuje u postupcima godišnjeg i višegodišnjeg planiranja, programa i prioriteta EU-a, kao što je predviđeno Međuinstitucijskim sporazumom o boljoj izradi zakonodavstva; u tom pogledu podsjeća na dodanu vrijednost mreže RegHub i poziva na njezino jačanje;
22. smatra da će snažnije razmatranje posebnih iskustava lokalnih i regionalnih vlasti u provedbi prava EU-a dovesti do boljeg zakonodavstva u Europskoj uniji;
23. naglašava da se pri razvoju europskog izbornog zakonodavstva, uključujući moguće uvođenje transnacionalnih lista, mora poštovati načelo teritorijalne zastupljenosti i osigurati povezanost s lokalnim i regionalnim dimenzijama politika EU-a te blizina zastupnika u Europskom parlamentu i građana;

Europske vrijednosti i vladavina prava

24. ističe da lokalne i regionalne vlasti imaju važnu ulogu u jačanju vladavine prava; stoga osuđuje sve pokušaje da se napadne vladavina prava, instrumentalizira pravosuđe i potkopaju europske vrijednosti, prava i primat prava Unije nad nacionalnim pravom; ističe da se lokalne i regionalne vlasti mora uključiti u praćenje i ocjenjivanje vladavine prava na temelju kriterija koje je razvila Venecijanska komisija;
25. ponavlja svoj poziv da se ojača autoritet EU-a i država članica, vjerodostojnost javnih institucija pravne države, te lokalnih i regionalnih vlasti kao rasadnika demokracije;
26. smatra da povrede načela vladavine prava moraju biti razlog za obustavu plaćanja ili za financijske korekcije te da bi u slučaju takvih mjera oni korisnici sredstava EU-a, uključujući lokalne i regionalne vlasti, koji nisu odgovorni za povrede vladavine prava trebali nastaviti primati financijsku potporu dotične države članice;
27. uviđa da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 pogoršala postojeće razlike u europskim regijama; stoga poziva sastavnice Konferencije da ojačaju europsku solidarnost i da koheziju prepoznaju kao temeljnu europsku vrijednost;

28. predlaže uspostavu programa Erasmus za lokalne i regionalne političare kako bi im se pomoglo u poboljšanju znanja o EU-u, povećanju primjene sredstava iz fondova i boljoj kvaliteti provedbe politika;

Mladi, obrazovanje i kultura

29. ističe da bi Konferenciju o budućnosti Europe trebalo iskoristiti za poticanje napora u postizanju Unije ravnopravnosti i djelotvornoj borbi protiv svih oblika diskriminacije; smatra da se treba pobrinuti za jaču integraciju načela rodne ravnopravnosti u sve zakonodavstvo EU-a, a za svaki novopredloženi zakonodavni dokument EU-a uvesti procjene utjecaja na rodnu ravnopravnost;

30. smatra da bi Konferencija o budućnosti Europe trebala iznijeti prijedloge za održivu zaštitu i promicanje prava manjina u EU-u, koji bi se nadovezali na prijedloge uspješne građanske inicijative „Minority SafePack“;

31. naglašava potrebu za rješavanjem problema dezinformacija u Europi i poziva na uvođenje europskog kurikuluma za građansko obrazovanje, promicanje europskih demokratskih vrijednosti, kritičkog razmišljanja, digitalnih vještina i medijske pismenosti koji treba osmisliti i primijeniti u partnerstvu s lokalnim i regionalnim vlastima;

32. poziva na snažno djelovanje na razini EU-a kako bi se smanjile regionalne razlike u obrazovanju, posebno u udaljenim, prekograničnim, ruralnim i siromašnim gradskim područjima; traži da EU podupre nacionalna i regionalna nastojanja za obrazovanje otporno na promjene u budućnosti razvojem novih nastavnih alata kao što su paneuropske višejezične digitalne platforme za široku distribuciju obrazovnog sadržaja;

33. naglašava važnost daljnjeg povećanja broja korisnika, mogućnosti i sredstava programa Erasmus+, koji predstavlja najvažniji instrument Europske unije za izgradnju europske svijesti. Naročito bi trebalo povećati sredstva i mogućnosti kojima taj program trenutno raspolaže u obrazovnom sektoru, kao i u sektoru javne uprave, kako bi se u tom području pretvorio u program za razmjenu dobrih praksi, koji bi bio širi od postojećeg programa Erasmus za javne uprave;

34. smatra da bi rješavanje problema nezaposlenosti mladih te siromaštva mladih i djece trebalo postati prioritet u svim europskim regijama, gradovima i ruralnim područjima;

35. smatra da je univerzalan pristup kulturi i sportskim aktivnostima ključan za omogućavanje gospodarskog i socijalnog razvoja i povećanje ukupnog broja ljudi, posebno mladih, uključenih u te aktivnosti, čime bi se olakšalo promicanje zajedničkih europskih vrijednosti;

Klima, okoliš i otpornost

36. podsjeća na to da regije i gradovi imaju odlučujuću ulogu u provedbi većine mjera ublažavanja i prilagodbe u području klime, u reagiranju na klimatske katastrofe i u osiguravanju aktivnog angažmana lokalnih zajednica u zelenoj tranziciji; stoga zahtijeva jasnu institucionalnu uključenost lokalnih i regionalnih vlasti u osmišljavanje i provedbu klimatske, energetske i okolišne politike, njihov izravan pristup financijskim sredstvima EU-a, smanjenje birokratskih prepreka na nužnu mjeru i koordinirane programe na svim razinama upravljanja, a posebno planove ulaganja za potporu europskom zelenom planu i planovima za oporavak i otpornost; ističe da je izravno financiranje preduvjet za spremnost gradova i regija da preuzmu ambiciozne ciljeve o kojima se pregovara u okviru paketa „Spremni za 55 %“;

37. ističe teritorijalnu dimenziju europskog zelenog plana i njegovu interakciju s digitalnom transformacijom i socijalnim politikama; traži da se pri praćenju klimatskih mjera u planovima za oporavak i otpornost u obzir uzmu lokalni zeleni planovi; predlaže uspostavu europskog regionalnog pregleda pokazatelja s jasnim, ciljanim i jednostavnim pokazateljima za mjerenje i praćenje učinaka europskog zelenog plana u regijama razine NUTS 2;

38. ponavlja svoj zahtjev za sustavnom organizacijom višerazinskih platformi i dijaloga kako bi se postiglo strukturirano i uključivo sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti u planiranju i provedbi inicijativa u okviru zelenog plana, što će, među ostalim, doprinijeti otpornosti lokalnih zajednica; naglašava da uspjeh zelenog plana iziskuje brzu preobrazbu u smjeru sustava za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, njihovih tehnologija i prilagodbe s time povezane infrastrukture;

39. ističe sve veću ulogu lokalnih i regionalnih vlasti na globalnoj i europskoj razini u osiguravanju pravedne klimatske tranzicije; napominje da se u Pariškom sporazumu i Deklaraciji iz Edinburgha o globalnom okviru za biološku raznolikost nakon 2020. prepoznaje važnost višerazinskog upravljanja za postizanje klimatske neutralnosti, biološke raznolikosti i održivog razvoja u skladu s UN-ovim ciljevima održivog razvoja; ponavlja svoju potporu sustavu regionalno i lokalno utvrđenih doprinosa kako bi se formalno priznalo, pratilo i poticalo smanjenje emisija stakleničkih plinova;

40. preporučuje da se pozornost posveti održivoj preobrazbi prometnog sektora koja mora biti pravedna i poštena kako bi se osiguralo da nijedna regija ne bude zapostavljena te da održiva mobilnost na pogon alternativnim gorivima bude cjenovno pristupačna i dostupna svim građanima u svim regijama; predlaže mehanizam za pravednu tranziciju za regije koje ovise o automobilske industriji radi upravljanja promjenama u tom sektoru s obzirom na to da je automobilske sektor (u kojem je izravno ili neizravno zaposleno 13,8 milijuna Europljana, što predstavlja 6,1 % ukupnog broja zaposlenih u EU-u) u procesu suštinske preobrazbe prema vozilima s nultom stopom emisija, a to ima golem utjecaj na regionalni rast i radna mjesta;

Zdravstvena unija

41. ponavlja svoju predanost stvaranju prave i istinske europske zdravstvene unije koja poštuje načelo supsidijarnosti i pravne nadležnosti u području zdravstva; poziva na jasniju ulogu regionalnih vlasti, naročito regija sa zakonodavnim ovlastima u području zdravstva, i lokalnih vlasti u budućem tijelu EU-a za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize, zajedno s nacionalnim tijelima i institucijama EU-a;

42. podržava pristup svih građana EU-a e-zdravlju; poziva na produblјivanje nadležnosti EU-a u području zdravstva, među ostalim izmjenama Ugovora, posebno kako bi se Komisiji omogućilo da službeno proglasi izvanredno stanje u području javnog zdravstva na razini Unije; podržava poziv na jačanje zdravstvene zaštite te proizvodnih kapaciteta EU-a i povećanje suradnje u području lijekova;

43. potiče razvoj prekogranične suradnje u području zdravstvene zaštite, među ostalim i dugoročnim financiranjem EU-a i omogućavanjem slobodnog prelaska preko granica vozila i osoblja zaposlenog u hitnim službama i zdravstvenoj skrbi. Administrativne prepreke prekograničnoj zdravstvenoj skrbi i hitnim službama koje još uvijek postoje trebalo bi ukloniti u kratkom roku i na nebirokratski način, a na dobrobit građanki i građana;

Gospodarstvo, socijalna pravda i radna mjesta

44. uvjeren je da Konferencija o budućnosti Europe daje istinski poticaj da europski stup socijalnih prava postane novi korpus socijalnih prava, čime će se olakšati prijelaz na održivo gospodarstvo i pristup radnim mjestima, a istodobno ojačati socijalna kohezija;

45. poziva na reformu europskog gospodarskog upravljanja, kojim treba bolje podupirati kvalitetna, javna, dugoročna i održiva ulaganja na svim razinama vlasti s pomoću revidiranih proračunskih pravila te poboljšati demokratsku odgovornost i učinkovitost boljim uključivanjem lokalnih i regionalnih vlasti u europski semestar s pomoću Kodeksa ponašanja koji se temelji na partnerstvu. Ponavlja svoje stajalište da treba ukinuti jednoglasno donošenje odluka u području oporezivanja kako bi se Europskoj uniji omogućilo da potrebne odluke donosi kvalificiranom većinom, kao u drugim područjima djelovanja;

46. poziva na upotrebu dostupnih sredstava za oporavak te na zelenu i digitalnu tranziciju kako bi se olakšala tranzicija tržišta rada, prekvalifikacija i usavršavanje, uz istodobno osiguravanje iste razine zaštite za osobe koje rade na digitalnim platformama ili u ekonomiji honorarnih poslova kao i za one koje rade u gospodarstvu izvan interneta;

47. naglašava ulogu inovacija u razvoju snažnijeg gospodarstva i osiguravanju konkurentnog i održivog rasta; smatra da europske inovacije iziskuju ulaganja u potrebne kapacitete (istraživačku infrastrukturu, širokopolasne mreže, superračunalstvo, umjetnu inteligenciju i otvorene skupove podataka) te da u njih treba privući znanstvenike i stručnjake iz svih predjela Europe;

Digitalna transformacija

48. smatra da se pri digitalnoj transformaciji mora zajamčiti puno iskorištavanje tehnologije u korist svih sektora društva, no u etičkim okvirima kojima se poštuju prava građana, posebno pri upotrebi disruptivnih tehnologija, a osobito umjetne inteligencije. Pritom treba ukloniti digitalni jaz i pobrinuti se za to da digitalna pismenost i povezivost postanu stvarnost u svim dijelovima Europe;

49. naglašava potrebu za sigurnošću, interoperabilnošću i pohranom podataka te sa zanimanjem iščekuje prijedlog Europskog akta o otpornosti kibernetičke sigurnosti koji treba podnijeti Europska komisija; smatra da je, kako bi se zajamčio pristup digitalnim uslugama i informacijama, uključujući učinkovito pružanje javnih usluga, potrebno ulagati u sigurnu infrastrukturu velikog kapaciteta kako bi se i pojedincima i organizacijama omogućio pristup internetu;

50. ističe da digitalna transformacija ovisi o dugoročnoj viziji obrazovanja, istraživanja i razmjene u području digitalnih tehnologija, pri čemu EU mora biti inovator i predvodnik u otkrivanju novih digitalnih tehnologija i usluga te mora postaviti odgovarajuće i koherentne digitalne standarde;

51. stoga smatra da rasprava o budućnosti Europe mora obuhvaćati „digitalnu koheziju” kao važnu dodatnu dimenziju tradicionalnog koncepta gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije utvrđenog u Ugovoru o EU-u;

52. poziva na hitno djelovanje kako bi se riješio problem digitalnog jaza među državama članicama EU-a te između urbanih i ruralnih područja kad je riječ o povezivosti i digitalnoj infrastrukturi, digitalnim vještinama, pristupu uslugama e-uprave i njihovu korištenju; stoga poziva na uvođenje „digitalne kartice EU-a za prekogranične usluge” kako bi se građanima i poduzećima u prekograničnim regijama pojednostavio pristup javnim i hitnim službama;

Migracije

53. poziva na europski pristup rješavanju temeljnih uzroka migracija kao fenomena potaknutog globalnom nestabilnošću i sukobima, nefunkcionalnošću država i klimatskim migracijama; poziva na učinkovitu izgradnju kapaciteta kako bi se poboljšalo učinkovito i djelotvorno upravljanje migracijama na svim razinama vlasti;

54. primjećuje da građani i izaslanici prepoznaju ključnu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u integraciji i uključivanju migranata i izbjeglica u područjima koja su više pogođena ovim pitanjem; stoga poziva na uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u osmišljavanje integracijskih politika; traži izradu fleksibilnijih političkih instrumenata koji bi podnacionalnim vlastima omogućili usmjeravanje integracije i mjerenje uspjeha politika integracije i uključivanja na regionalnoj i lokalnoj razini te poziva na to da se veliki potencijal dobrovoljne solidarnosti u našim općinama i regijama pretoči u koncept dobrovoljnog prihvata, koji bi bio integriran u sveobuhvatnu i dugoročnu migracijsku politiku;

55. preporučuje uvođenje metodologija za repliciranje održivih modela prihvata i integracije, kao što je sponzorstvo zajednice;

Rezultati Konferencije o budućnosti Europe i daljnje postupanje

56. smatra Konferenciju o budućnosti Europe polazištem za sveobuhvatan i poticajan demokratski proces na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini; ponavlja potrebu za kontinuiranom, istinski uključivom, transparentnom, decentraliziranom te zemljopisno i politički uravnoteženom raspravom o budućnosti Europske unije; smatra da bi se Konferencija trebala voditi načelom otvorenosti, među ostalim u pogledu reformi politika i institucija, te da bi trebala utrti put trajnim reformama koje nadilaze trajanje Konferencije;

57. ponovno potvrđuje svoj puni angažman na doprinosenju daljnjem postupanju nakon Konferencije pretvaranjem političkih inicijativa i prijedloga u mjere kojima će se ispuniti očekivanja građana; pritom napominje da uspjeh Konferencije također ovisi o tome hoće li preporuke građanki i građana na kraju dovesti do konkretnih rezultata. Ako se njihove preporuke ne prihvate ili se prihvate tek u izmijenjenom obliku, to bi trebalo obrazložiti na transparentan i razumljiv način;

58. ističe da je pri pokretanju daljnjih mjera, kao što su novi zakonodavni prijedlozi za provedbu rezultata Konferencije, potrebno poštovati podjelu nadležnosti, a posebno načela supsidijarnosti i proporcionalnosti utvrđena u Ugovorima;

59. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju prosljedi predsjedništvu Konferencije o budućnosti Europe, Europskom parlamentu, francuskom, češkom i švedskom predsjedništvu Vijeća EU-a te predsjedniku Europskog vijeća i Europskoj komisiji;

60. poziva na to da se prvotno predviđeno dvogodišnje trajanje Konferencije iskoristi kako bi se osiguralo prikladno i sveobuhvatno razmatranje ideja i prijedloga građanki i građana koje su oni iznosili od 9. svibnja 2021. U proljeće 2022. trebalo bi najprije objaviti tek privremeno izvješće.

Bruxelles, 27. siječnja 2022.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Apostolos TZITZIKOSTAS

MIŠLJENJA

ODBOR REGIJA

INTERACTIO – POTPUNO NA DALJINU – 148. PLENARNO ZASJEDANJE OR-A, 26.1.2022.–
27.1.2022

**Mišljenje Europskog odbora regija – Strateški okvir EU-a za zdravlje i sigurnost na radu za razdoblje
2021.-2027.**

(2022/C 270/02)

Izvjestitelj:	Sergio CACI (IT/EPP), gradonačelnik, Montalto di Castro
Referentni dokument:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Strateški okvir EU-a za zdravlje i sigurnost na radu za razdoblje 2021.–2027. – Sigurnost i zdravlje na radu u svijetu rada koji se mijenja COM(2021) 323 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. pozdravlja Komisijin strateški okvir EU-a za zdravlje i sigurnost na radu za razdoblje 2021. – 2027. (u daljnjem tekstu: „novi strateški okvir EU-a”), usmjeren na zaštitu zdravlja radnika i radnica i smanjenje smrtnih slučajeva povezanih s radom do 2030. (tzv. pristup „vizija nula”), osiguravajući pritom sigurnije radno okruženje, usklađeno s novim potrebama koje se posebno javljaju zbog pandemije bolesti COVID-19, ali ne samo zbog nje. Isto tako smatra da bi strategija, a ne strateški okvir, dala snažniji politički signal u pogledu predviđenih ciljeva i predloženih mjera za njihovo postizanje;
2. uvjeren je da je politički okvir Europske unije za zdravlje i sigurnost na radu doveo do znatnih poboljšanja u povećanju standarda zdravlja i sigurnosti na radu diljem EU-a. U okviru se, zajedno s ciljem „vizija nula”, naglašava da se ambicije EU-a kreću u pravom smjeru, ali da zahtijevaju veću uključenost svih kategorija radnika, što u ovom prijedlogu još nije ostvareno;
3. naglašava da EU u tom području mora zacrtati jedinstveni strateški smjer. Na tu su potrebu jasno ukazale i studije i praktični rezultati postignuti posljednjih desetljeća. Relevantan aspekt zakonodavstva o sigurnosti i zdravlju na radu jest taj da mjere koje EU i države članice poduzimaju s drugim dionicima (npr. socijalnim partnerima i različitim dionicima na različitim razinama upravljanja) mogu pozitivno i izravno utjecati na radni život kako u pogledu zdravlja, tako i u pogledu sigurnosti;
4. bez ikakve dvojbe podržava tri međusektorska cilja strateškog okvira koje je Europska komisija postavila u kontekstu izrade strategije EU-a za sljedeće petogodišnje razdoblje, a to su: predviđanje promjena u svijetu rada nakon pandemije i upravljanje tim promjenama tijekom digitalne, zelene i demografske tranzicije, poboljšanje prevencije nesreća i profesionalnih bolesti te poboljšanje pripravnosti za potencijalne buduće zdravstvene krize;

5. pozdravlja to što Komisija namjerava, kako bi ostvarila svoje ciljeve, revidirati Direktivu o radnim mjestima i Direktivu o zaslonima i ažurirati pravila EU-a o opasnim kemikalijama radi borbe protiv raka, reproduktivnih bolesti i bolesti dišnog sustava, kao i granične vrijednosti za azbest i olovo;
6. nadalje, preporučuje da Komisija u suradnji sa socijalnim partnerima čim prije osmisl i u cijelom EU-u provede inicijativu o mentalnom zdravlju na radnom mjestu kako bi se procijenili problemi koji se u tom području javljaju. Inicijativa mora poslužiti kao izvor inspiracije u državama članicama, sektorima ili na radnim mjestima;
7. čvrsto je uvjeren da bi se prethodne dvije točke trebale primjenjivati na sve kategorije radnika, uključujući one koji trenutačno nisu obuhvaćeni strateškim okvirom;
8. naglašava izazov koji starenje radne snage predstavlja za zdravlje i sigurnost na radu. Potrebno je uvažavati načelo prema kojem se radna mjesta prilagođavaju ljudima kako bi se ostvario napredak prema uključivom radnom životu za radnike i radnice svih dobnih skupina;
9. sa zadovoljstvom prima na znanje činjenicu da Europska komisija na temelju pouka izvučenih iz pandemije bolesti COVID-19 namjerava razviti hitne postupke i smjernice za brzo uvođenje, provedbu i praćenje mjera u mogućim budućim zdravstvenim krizama, u bliskoj suradnji s akterima javnog zdravstva;
10. sa žaljenjem primjećuje da su sve države članice do sada barem djelomično integrirale slovo i duh političkog okvira EU-a u svoje nacionalne sustave, ali ga se ni jedna od njih u potpunosti ne pridržava. To je zbog toga što neke zemlje nisu preispitale i ažurirale svoje nacionalne strategije za zdravlje i sigurnost na radu kako bi ih u potpunosti uskladile sa strateškim okvirom EU-a za razdoblje 2014. – 2020., što se, kako je istaknula Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA), može pripisati lošem planiranju ili nedovoljnom postizanju ključnih ciljeva, primjerice u vezi sa starenjem zaposlenog stanovništva, pojednostavljenjem postupaka te učinkovitijom i pravodobnijom provedbom zakonodavstva;

Zdravlje i sigurnost na radu i kultura prevencije

11. naglašava da se u posljednjih četrdeset godina broj nesreća na radu smanjio iz tri razloga: znanstvenog i tehnološkog napretka, zakonodavstva u području zdravlja i sigurnosti na radu i sustava za upravljanje zdravljem i sigurnošću na radu. Stoga naglašava da se europski i nacionalni zakonodavci u suradnji sa socijalnim partnerima i tijekom cijelog postupka izrade, donošenja i provedbe strategije moraju oslanjati na jaku kulturu prevencije kao primarnu metodu za postizanje „vizije nula” i drugih ciljeva koji su u obostranom interesu radne snage i poduzeća; naglašava važnost socijalnog dijaloga, kao i sudjelovanja i suradnje svih dionika – vlada i uprava na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te poslodavaca, radnika i radnica – u politikama prevencije;
12. upućuje na studiju Međunarodne udruge za socijalnu sigurnost (International Social Security Association, ISSA) ⁽¹⁾ koja pokazuje da ulaganjem u kvalitetnu strategiju za zdravlje i sigurnost za radu i sprečavanje rizika na radnom mjestu poduzeća za svaki euro potrošen za zaposlene godišnje ostvare povrat od 2,2 EUR. Pritom ne treba zanemariti nemjerljivi gubitak radnih sati, pad morala na radnom mjestu i utjecaj koji to ima na produktivnost i konkurentnost poduzeća;
13. slaže se s Europskom komisijom da poduzeća u kojima se zbog nedovoljnog pridržavanja načela prevencije događaju nesreće na radu dolaze na loš glas, što ima ozbiljne posljedice za njihov ugled i profesionalne izgled njihovih radnika i radnica;
14. preporučuje da poslodavci modelima unutarnjeg upravljanja, imenovanjem određenih radnika i radnica i vlastitim službama za prevenciju u svoje poslovne modele uključe prevenciju profesionalnih rizika i da se među radnicima i radnicama promiče osposobljavanje u području prevencije.

⁽¹⁾ *The return on prevention: Calculating the costs and benefits of investments in occupational safety and health in companies* (Povrat uloženog u prevenciju: Izračun troškova i koristi povezanih s ulaganjima u sigurnost i zdravlje na radu, ISSA, Ženeva, 2011.).

Zdravlje i sigurnost na radu i zelena, digitalna i demografska tranzicija

15. smatra da se zbog tehnološkog napretka radno okruženje stalno mijenja. Stoga je pozitivno da EU iznosi prijedloge koji idu ukorak s tehnologijom na radnom mjestu, kako Komisija navodi u prvom cilju novog strateškog okvira EU-a;

16. smatra da bi se, iako prijedlog o uspostavi usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji predstavlja pozitivan korak, njime također trebali obuhvatiti problemi koji bi se mogli pojaviti u vezi sa zdravljem i sigurnošću na radnom mjestu;

17. slaže se s poantama iz „Bijele knjige o umjetnoj inteligenciji”⁽²⁾ da će osmišljavanje i uporaba sustava umjetne inteligencije na radnom mjestu izravno utjecati na radnike, radnice i poslodavce i da će sudjelovanje socijalnih partnera biti odlučujući faktor u osiguravanju antropocentričnog pristupa umjetnoj inteligenciji na radnom mjestu;

18. u tom pogledu ponovno ističe važan zaključak u vezi sa zdravljem i sigurnošću na radu, koji je iznio u svom mišljenju „Bijela knjiga o umjetnoj inteligenciji – europski pristup izvrsnosti i izgradnji povjerenja”⁽³⁾, a to je da je uporaba tehnologija umjetne inteligencije iznimno važna i za radne uvjete i za dobrobit radnika i radnica. U tu se svrhu pridružuje europskim socijalnim partnerima koji pozivaju na transparentnost podataka i njihovo smanjenje na minimum te na uvođenje jasnih pravila za obradu osobnih podataka kako bi se ograničio rizik od invazivnog praćenja i zlouporabe osobnih podataka i tako osiguralo poštovanje ljudskog dostojanstva;

19. također ponavlja da je od ključne važnosti „predstavnicima radnika omogućiti da se bave pitanjima povezanima s podacima, privolom, zaštitom privatnosti i nadzorom, povezati prikupljanje podataka s konkretnom i transparentnom svrhom i zajamčiti transparentnost kada se sustavi umjetne inteligencije upotrebljavaju u postupcima povezanima s ljudskim resursima”⁽⁴⁾;

20. skreće pozornost na izazove koje demografske promjene predstavljaju za zdravlje i sigurnost na radu. Potrebne su politike kojima se u poduzećima i organizacijama potiču ne samo donošenje mjera koje se odnose na zaposlene starije dobi već i inovativni postupci za prilagodbu radnih mjesta tim okolnostima, uz uvažavanje raznolikosti dobnih skupina i činjenice da radnici i radnice starije dobi nisu homogena skupina;

Regionalni i lokalni značaj strategije

21. naglašava da će se u sklopu strateškog okvira EU-a za razdoblje 2021. – 2027. i njegovog pristupa „vizija nula” od lokalnih i regionalnih vlasti zahtijevati da probleme rješavaju i ciljeve okvira provode izravno na terenu i to nadzorom, osposobljavanjem, izgradnjom kulture prevencije i zaštite radnika i radnica, konkretnom suradnjom koja se ostvaruje razmjenom iskustava i dobrih praksi, daljnjim utvrđivanjem problema i ocjenjivanjem (uz povratne informacije) rješenja najprikladnijih za njihovo rješavanje;

22. smatra da nadzorom provedbe zakonodavstva o zdravlju i sigurnosti na radu i upravljanjem ciljevima zdravlja i sigurnosti na radu regije i gradovi mogu ostvariti ključnu ulogu u postizanju ambicioznih ciljeva strategije;

23. smatra da bi regije i gradovi trebali nastaviti poticati i osiguravati osposobljavanje i obrazovanje za inspektore rada, poslodavce, radnike i radnice kako bi se ovi mogli prilagoditi velikim promjenama u području zapošljavanja koje uzrokuju zelena i digitalna tranzicija, ali i novi uvjeti koje je nametnula pandemija bolesti COVID-19 i starenje radne snage;

24. smatra da će se što bržom uspostavom suradnje regionalnih i lokalnih vlasti s EU-om i relevantnim nacionalnim tijelima, ali i s drugim gradovima i regijama, te razmjenom iskustava i dobrih praksi pospješiti napredak u području zdravlja i sigurnosti na radu te doprinijeti izgradnji kulture prevencije;

⁽²⁾ COM(2020) 65 final.

⁽³⁾ SL C 440, 18.12.2020., str. 79.

⁽⁴⁾ Ibid.

25. naglašava da je važno istraživati i razmjenjivati znanja i dobre prakse na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini kako bi se suradnjom javnih tijela na razvoju najsuvremenijih politika u tom području mogli utvrditi, procijeniti i spriječiti novi rizici;

26. naglašava da je za daljnje definiranje strategije za zdravlje i sigurnost na radu potrebno na odgovarajući način uključiti regije i gradove. Stoga smatra da je njihovo praktično sudjelovanje u fazama ocjenjivanja radnog mjesta iz aspekta zdravlja i sigurnosti od ključne važnosti, s tim da moraju biti u stanju slati povratne informacije EU-u kako bi mu pomogli stvoriti jasnu sliku stanja na terenu i ispraviti probleme koji se javljaju te oblikovati sljedeću strategiju za razdoblje nakon 2030.;

27. u tu svrhu poziva Komisiju da osmisli namjenski digitalni alat (npr. portal) na koji se regije i gradovi mogu obratiti kada to budu smatrale prikladnim ili potrebnim za pružanje smjernica europskom zakonodavcu o zdravlju i sigurnosti na radu, koji mora biti komplementaran s Europskim istraživanjem poduzeća o novim rizicima i onima u nastajanju (ESENER) koje provodi EU-OSHA;

Zaključne preporuke o politikama

28. čvrsto vjeruje da bi lokalne i regionalne vlasti, u svojstvu poslodavaca, trebale pružiti primjer kada je riječ o potpunoj provedbi mjera predloženih u strateškom okviru;

29. ponavlja svoje uvjerenje da „se postupcima javne nabave može pomoći u sprečavanju ekološkog i socijalnog dampinga uključivanjem kvalitativnih, ekoloških i/ili socijalnih aspekata u kriterije za dodjelu ugovora”⁽⁵⁾. Stoga poziva lokalne i regionalne vlasti da prilikom dodjele ugovora o javnoj nabavi posebnu pozornost posvete radnim uvjetima, uključujući zdravlje i sigurnost na radu, koje nude ugovaratelji i njihovi lanci podugovaranja;

30. pozdravlja „viziju nula” i njezin cilj da se do 2030. godine broj smrtnih slučajeva povezanih s radom svede na nulu; smatra da je važno nastaviti jačati napore koji se poduzimaju na radnom mjestu kako bi se spriječile nesreće i bolesti; međutim, smatra da „vizija nula” ne bi smjela biti ograničena samo na smrtnu slučajevu već da bi je trebalo proširiti na nesreće i bolesti povezane s radom, kao i na sprečavanje i uklanjanje rizika, u skladu s načelom „Okvirne direktive”⁽⁶⁾;

31. podsjeća na to da je rad sam po sebi snažan čimbenik u promicanju zdravlja; smatra da je, kako bi se maksimalno povećala djelotvornost strategije za zdravlje i sigurnost na radu, važno usvojiti sveobuhvatan pristup kojim se uzima u obzir veza između dobrog radnog okruženja, zdravlja, učinkovitosti, kvalitete i korisnosti aktivnosti; u tom smislu naglašava korist uvođenja politika za promicanje zdravlja na radnom mjestu i poticanja sigurnih i zdravih životnih navika, uključujući aspekte poput prehrane i tjelesne aktivnosti;

32. podržava strateški referentni okvir o nasilju, uznemiravanju i diskriminaciji na radnom mjestu te pozdravlja posvećivanje pozornosti rodnoj perspektivi. Međutim, Odbor smatra da bi ga trebalo uskladiti s Konvencijom br. 190 Međunarodne organizacije rada o nasilju i uznemiravanju u svijetu rada, koja pruža sveobuhvatnu definiciju nasilja i uznemiravanja te ima šire područje primjene i obuhvaća radnike, radnice i druge osobe u svijetu rada⁽⁷⁾;

33. ponovo odobrava kontinuirani napredak i tri ažuriranja Direktive o karcinogenim i mutagenim tvarima, podržava prijedlog Komisije da se revidira i dopuni popis tvari i graničnih vrijednosti za izloženost iz Direktive o karcinogenim i mutagenim tvarima, utvrđen u okviru već ustaljenog procesa i tripartitne suradnje (predstavnicima radne snage, poslodavaca i vlada) u kojoj sudjeluju sve države članice; napominje da se tripartitna suradnja odvija u okviru Savjetodavnog odbora Komisije za sigurnost i zdravlje na radu. Imajući to na umu, Odbor s nestrpljenjem iščekuje daljnji rad na utvrđivanju obvezujućih znanstveno ažuriranih ograničenja profesionalne izloženosti koja se temelje na dokazima i obuhvaćaju svih 50 prioritetnih karcinogenih tvari (u usporedbi s aktualnih 27), kao i na uključivanju tvari toksičnih za reprodukciju i opasnih lijekova;

34. podržava da se kombinirana izloženost opasnim kemikalijama i endokrinim disruptorima i revizija obvezujuće granične vrijednosti za respirabilni kristalni silicijev dioksid uključe u odjeljak o izloženosti kemikalijama strateškog okvira za zdravlje i sigurnost na radu;

⁽⁵⁾ SL C 440, 18.12.2020., str. 42.

⁽⁶⁾ Direktiva Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu (SL L 183, 29.6.1989., str. 1.).

⁽⁷⁾ Članci 1. i 2. Konvencije Međunarodne organizacije rada o nasilju i uznemiravanju iz 2019. (br. 190).

35. podržava potrebu da se pruži smjernica u vezi s europskim okvirom za upravljanje psihosocijalnim rizicima koja nadilazi individualistički pristup, kojim se ne uzimaju u obzir učinci organizacije rada na mentalno zdravlje, i u tu svrhu poziva Komisiju da nastavi surađivati s državama članicama te regionalnim i lokalnim vlastima na sprečavanju psihosocijalnih rizika na radnom mjestu te da razmotri potrebu za komunikacijom o tim rizicima kako bi pripremila prijedlog direktive o istoj temi;
36. očekuje od država članica da će provoditi preporuku Međunarodne organizacije rada da na 10 000 radnika i radnica bude jedan inspektor rada; nadalje naglašava da treba dodatno ojačati mehanizme sankcioniranja i prikupljanje i širenje podataka od strane inspektora rada, kao i širenje tih podataka;
37. poziva na uključivanje zdravlja i sigurnosti na radu u zakonodavstvo o umjetnoj inteligenciji jer je u studije pojedinačnih država članica već uključena temeljita evaluacija na organizaciju rada te na fizičko i mentalno zdravlje i sigurnost radnika i radnica;
38. smatra da bi strateški okvir za sigurnost i zdravlje na radu trebao obuhvatiti sve zaposlenike; utvrđuje da područje primjene strateškog okvira za zdravlje i sigurnost na radu ne obuhvaća samozaposlene radnike i radnice (uključujući radnike i radnice u nestandardnim oblicima zaposlenja te radnike i radnice putem platformi) te smatra da bi u inicijativi EU-a za poboljšanje radnih uvjeta radnika i radnica koji rade putem platformi također trebala postojati mogućnost posvećivanja pozornosti sigurnosti i zdravlju na radu;
39. stoga naglašava potrebu za temeljitom revizijom tog okvira i poziva zakonodavce EU-a da u tom kontekstu povećaju svoje ambicije i razviju dugoročniju viziju;
40. poziva Europsku komisiju da preispita radne uvjete za rad na daljinu iz aspekta fizičkog i mentalnog zdravlja i sigurnosti. To bi trebalo učiniti u suradnji s europskim socijalnim partnerima koji trenutačno pregovaraju o digitalizaciji. Radi se o hitnom pitanju s obzirom na dosad nezabilježeni porast tog oblika rada u „novom normalnom stanju“;
41. pozdravlja čvrstu preporuku Europske komisije državama članicama da COVID-19 priznaju kao profesionalnu bolest i ponavlja važnost obveze poslodavaca da mobilnim radnicima, radnicima migrantima i sezonskim radnicima osiguraju dostojne životne i radne uvjete;
42. izražava zadovoljstvo zbog toga što Komisija svojim prijedlogom predviđa promjene u novom svijetu rada uzrokovane zelenom i digitalnom tranzicijom, ali i općenito prevencijom bolesti povezanih s radom.

Bruxelles, 26. siječnja 2022.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Apostolos TZITZIKOSTAS

Mišljenje Europskog odbora regija – Lokalne i regionalne vlasti ubrzavaju provedbu Inicijative EU-a za oprašivače

(2022/C 270/03)

Izvjestiteljica:	Frida NILSSON (SE/RE), članica lokalnog predstavničkog tijela: Općina Lidköping
Referentni dokument:	Izvešće Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Napredak u provedbi inicijative EU-a za oprašivače COM(2021) 261 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. naglašava važnost oprašivača za održivost naših društava i prirode. Oprašivači imaju ključnu ulogu i u prehrambenim sustavima i u održavanju biološke raznolikosti i krajobraza. Stoga podršku ne trebaju samo udomaćeni oprašivači već održiva staništa treba osigurati i divljim oprašivačima, koji su također dio bioraznolikosti prirode. Udomaćene oprašivače trebalo bi smatrati nadopunom divljih oprašivača, a ne obrnuto;
2. izražava zabrinutost zbog nepostojanja svijesti o tome što su uopće oprašivači i u kojoj su mjeri ključni za funkcioniranje naših ekosustava te o tome koje bi posljedice njihovo propadanje i izumiranje moglo imati na naš život;
3. ističe da su bioraznolikost i klimatske promjene usko povezane i međuovisne pojave koje utječu jedna na drugu. Razlike u temperaturi, promjenjivi vremenski uvjeti, gubitak staništa i drugi čimbenici uzrokovani klimatskim promjenama izravno utječu na pad broja oprašivača. S druge strane, zaštita i obnova biološke raznolikosti imaju važnu ulogu u prilagodbi klimatskim promjenama;
4. cijeni priliku koja mu se pruža da doprinese okviru Europske unije za podupiranje i održavanje održivih i raznolikih populacija oprašivača i stoga pozdravlja reviziju Inicijative za oprašivače koju provodi Europska komisija te Rezoluciju Europskog parlamenta i zaključke Vijeća o toj temi ⁽¹⁾;
5. pozdravlja pozitivan smjer kojim je Inicijativa EU-a za oprašivače krenula u trenutku provedbe 2018. godine, ali sa zabrinutošću primjećuje da se otad nastavlja trend smanjenja populacije oprašivača. Izražava zahvalnost zbog toga što se u Globalnom izvješću IPBES-a o procjeni biološke raznolikosti i usluga ekosustava zaključuje da, unatoč nedovoljnom djelovanju, nije prekasno za klimu i bioraznolikost, ali da je potrebno transformativno djelovanje na svim razinama;
6. stoga podupire zaključke posebnog izvješća br. 15/2020 Europskog revizorskog suda ⁽²⁾ i ima velika očekivanja od revizije Inicijative EU-a za oprašivače;
7. cijeni to što su biološka raznolikost i oprašivači uključeni kao ciljevi u nekoliko strategija i politika EU-a poput novog ZPP-a, strategije EU-a za biološku raznolikost i strategije „od polja do stola“;

⁽¹⁾ 2019/2803(RSP) i Zaključci Vijeća doneseni na 3782. sastanku Vijeća održanom 17. prosinca 2020. (14168/20).

⁽²⁾ <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/pollinators-15-2020/hr/>

8. poziva na utvrđivanje pravno obvezujućih ciljeva čije područje primjene obuhvaća oprašivače, kao dio predstojeće inicijative Europske komisije o ciljevima obnove prirode u okviru strategije EU-a za biološku raznolikost; u tom kontekstu nudi potporu provedbi nove inicijative EU-a za oprašivače, posebno u pogledu aktivnosti provedbe i praćenja;

9. ciljevi navedeni radi potpore oprašivačima trebali bi pomoći i Europskoj uniji da postigne ciljeve utvrđene u Programu Ujedinjenih naroda do 2030. i ciljeve održivog razvoja ⁽³⁾, a pogotovo ciljeve za održavanje biološke raznolikosti i staništa važnih za divlje oprašivače;

10. uvjeren je da rješavanje problema smanjenja broja oprašivača iziskuje koordinaciju i integrirane strategije u kojima sudjeluju svi sektori i političke sfere. Važno je uključiti sve relevantne dionike i poboljšati učinkovitost postojećih, ali rascjepkanih napora. Trenutačna Inicijativa za oprašivače postavila je temelje, ali sada treba nastaviti s radom;

11. zalaže se za to da se u postupku osiguravanja održive populacije divljih oprašivača uzmu u obzir sva tri stupa održivosti. To znači da u provedbenim mjerama treba u dovoljnoj mjeri voditi računa o društvenoj, gospodarskoj i biološkoj održivosti;

Oprašivači kao dio jaza između ruralnih i urbanih područja

12. naglašava da se, želimo li zaustaviti smanjivanje broja oprašivača, ne smijemo ograničiti na poljoprivredne politike jer su poljoprivredni sektor i njegov doprinos smanjenju populacija divljih oprašivača umnogome već regulirani u nekoliko politika EU-a i jer su odgovarajuće mjere već provedene;

13. poziva na to da se posebna pozornost posveti konvencionalnim poljoprivrednicima i njihovim nastojanjima da smanje svoj utjecaj na oprašivače jer se u okviru ekološke poljoprivrede i agroekoloških praksi oprašivači na mnogo načina već štite i hrane. Istraživanje, inovacije i fleksibilan sustav provedbe ključni su za svladavanje izazova, ali i za ostvarenje raznolikog poljoprivrednog sektora;

14. naglašava da treba do kraja ispitati i riješiti problem ne samo pesticida već i drugih zagađivača okoliša (npr. svjetlosnog onečišćenja) za koje je dokazano da u velikoj mjeri utječu na oprašivače, a protiv kojih se i dalje ništa ne poduzima;

15. ističe da urbana područja mogu doprinijeti pozitivnom razvoju biološke raznolikosti pomoću botaničkih, gradskih i stambenih vrtova te praznih gradskih čestica, što može izravno utjecati na populacije divljih vrsta pčela ⁽⁴⁾;

16. upozorava da u svijetu sve većih gradova u urbanističko planiranje i prakse nužno treba uključiti očuvanje biološke raznolikosti i usluga ekosustava kako bi se zaštitile populacije oprašivača, doprinijelo njihovoj raznolikosti i stvorila nova staništa;

17. poziva nadležna tijela da u procjenama učinka uzimaju u obzir tendencije kojima se ograničava pravo vlasništva i na druge načine mijenja mogućnost održivog zarađivanja za život. U tim procjenama učinka potrebno je uzeti u obzir ne samo biološke koristi nego i mogući negativan učinak na prihode i život stanovnika;

Djelovanje na razini EU-a

18. poziva Europsku komisiju, Europski parlament i države članice EU-a da osiguraju da politike, programi i planovi oporavka nakon pandemije doprinesu održivom upravljanju biološkom raznolikošću, među ostalim zaustavljanjem zabrinjavajućeg pada broja divljih i domaćih oprašivača;

⁽³⁾ Program UN-a do 2030., <https://sdgs.un.org/2030agenda>.

⁽⁴⁾ Baldock, K. C. R. i dr. *Where is the UK's pollinator biodiversity? The importance of urban areas for flower-visiting insects* (Gdje je nestala raznolikost oprašivača u Ujedinjenoj Kraljevini? Važnost gradskih područja za insekte koji posjećuju cvijeće). *Proc. R. Soc. B Biol. Sci.* 282, 20142849 (2015); Theodorou, P. i dr. *The structure of flower visitor networks in relation to pollination across an agricultural to urban gradient* (Struktura mreže insekata koji posjećuju cvijeće u odnosu na oprašivanje – stupnjevite kvantitativne promjene od poljoprivrednog ka gradskom okruženju), *Funct.* 31, str. 838–847. (2017.).

19. poziva na potporu na lokalnoj i regionalnoj razini za ekološki program za oprašivače koji bi uključivao: zasijavanje najmanje 10 % poljoprivrednog zemljišta jednogodišnjim usjevima koji su privlačni oprašivačima; uz razdoblje cvatnje višegodišnjih usjeva, sadnju najmanje dviju biljnih vrsta među redovima bilja namijenjenog proizvodnji, koje su od interesa za oprašivače i cvjetaju u različitim razdobljima godine, kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri zajamčila dostupnost resursa za oprašivače; edukaciju poljoprivrednika o korisnim kukcima i praksama integrirane zaštite bilja; mjere u korist poljoprivrednih gospodarstava kojima se osigurava prisutnost oprašivača u područjima bez biološke raznolikosti;
20. poziva na to da se na svim razinama javnog donošenja odluka i u svim politikama vodi računa o pitanjima okoliša s obzirom na to da većina ljudskih interakcija s prirodom u određenoj mjeri utječe na ekosustave. Kad su posrijedi oprašivači, to bi trebalo posebno uzeti u obzir pri razvoju gradskih područja, infrastrukture i drugih vrsta prenamjene zemljišta;
21. upozorava da, iako regionalne i lokalne vlasti djeluju kao izravna veza s europskim građanima, nadležnost za provedbu i razvoj ciljeva za oprašivače nije isključivo u njihovim rukama. Nacionalne vlade i EU moraju pridonositi tom radu podupiranjem, poticanjem i koordiniranjem rješenja koja se mogu lako provesti na lokalnoj i regionalnoj razini;
22. poziva Europsku komisiju da putem već postojećih i novih kanala aktivno podrži kampanje za podizanje svijesti na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, na razini industrijskih sektora i u javnosti.
23. žali zbog toga što platforme uspostavljene za povećanje znanja i razmjenu najboljih praksi u okviru Inicijative za oprašivače, poput informativne košnice EU-a za oprašivače, nisu doprle do svih aktera i još uvijek nisu dovoljno poznate. Stoga poziva na to da se financiranje, znanje i izgradnja kapaciteta, kao i najbolje prakse, u okviru predstojećih inicijativa Komisije oblikuju i priopćuju na transparentan način kako bi se građane inspiriralo, ali i podučilo načinima na koje mogu doprinijeti stvaranju održivih staništa za oprašivače;
24. poziva na to da se u revidiranoj Inicijativi za oprašivače istraži kako se postojeće mreže i organizacije mogu koristiti za razmjenu znanja i najboljih praksi s lokalnim i regionalnim vlastima unutar i izvan EU-a;
25. stoga nudi da zajedno s Europskom komisijom radi na tome da se Inicijativa za oprašivače uklopi u postojeće inicijative EU-a poput Platforme za ekologizaciju gradova i Sporazuma o zelenim gradovima;
26. ponavlja da praćenje i izvješćivanje o razvoju oprašivača ima važnu ulogu u analizi učinkovitosti svih mjera koje se provode. Stoga poziva Europsku komisiju da podijeli okvir za izvješćivanje i praćenje koji bi podnacionalne vlasti mogle koristiti u tu svrhu. Kako bi se osigurala jednostavna provedba i potpora pri uspostavi standardiziranih programa praćenja oprašivača na lokalnoj i regionalnoj razini, napori bi se trebali poduzimati u skladu s postojećim najboljim praksama;
27. primjećuje usku povezanost autohtonih vrsta cvijeća i autohtonih vrsta ili varijacija oprašivača te stoga poziva na ulaganje u znanje, očuvanje i proizvodnju tih vrsta kao način podupiranja oprašivača;
28. stoga poziva Europsku komisiju da razmotri kako bi se obaveza sadnje najmanje tri milijarde dodatnih stabala u gradskim područjima EU-a do 2030. mogla proširiti na veću sadnju autohtonih vrsta cvijeća i s njome povezati;
29. želi da se, radi poticanja daljnjeg djelovanja, u sljedeći krug nacionalnih strateških planova u okviru ZPP-a, koji će biti odobreni 2022., uključe mjere za osiguravanje zdravlja populacija divljih oprašivača, kao i djelotvorne mjere u području biosigurnosti, koje su od važnosti za oprašivače, te da se potiče na upotrebu lokalnih biljaka. Radi lake i ispravne provedbe, za to bi trebale biti odgovorne države članice;

Djelovanje na lokalnoj i regionalnoj razini i uključenost OR-a

30. ističe sadašnje, a još više i buduće mogućnosti i nadležnosti lokalnih i regionalnih vlasti za ubrzanje provedbe Inicijative za oprašivače;

31. smatra da lokalne i regionalne vlasti trebaju surađivati, kako na nacionalnoj tako i na prekograničnoj razini, pri usvajanju i provedbi mjera zaštite okoliša. Biološki koridori za oprašivače ključni su za održivost i otpornost populacija. Te su zadaće primjerene lokalnim i regionalnim vlastima koje suradnjom mogu jednostavno provesti mjere koje doprinose održivosti populacija oprašivača;
32. također napominje da, osim lokalnih i regionalnih vlasti, treba uključiti i civilno društvo, znanstvene ustanove, lokalne poljoprivrednike i privatni sektor. Da bi se u potpunosti iskoristili ti akteri i njihov rad i inovacije u predmetnim sektorima, u sklopu nove Inicijative za oprašivače mora se uspostaviti učinkovit okvir za dobrovoljne inicijative, znanje, zajedničke ciljeve i izvješća. Tako bi im se omogućilo da pridonese postizanju ciljeva utvrđenih u okviru Inicijative, a i više od toga;
33. obvezuje se da će tijekom svojih aktivnosti povezanih s pitanjima okoliša, a posebno s pitanjima biološke raznolikosti, podizati svijest i naglašavati važnost ciljeva kojima se podupiru oprašivači, utvrditi jasnu ulogu nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti u davanju doprinosa smanjenju gubitka oprašivača i podrške razvoju nacionalnih i lokalnih akcijskih planova za oprašivače, među ostalim u okviru kampanje „Zeleni plan na lokalnoj razini”;
34. naglašava da je bitno uvažavati i socioekonomske koristi programa za oprašivače. Usmjeravanjem na te programe otvaraju se i gospodarske mogućnosti i prilike za socijalnu uključenost;
35. namjerava nastaviti blisku suradnju s Europskom komisijom, posebno na reviziji i provedbi ciljeva biološke raznolikosti koji se odnose na oprašivače;
36. nudi pokretanje pilot-projekta Mreže oprašivača, posebno namijenjenog gradskim središtima, u okviru kojeg lokalne vlasti mogu međusobno razmjenjivati znanja i najbolje prakse;
37. poziva lokalne i regionalne vlasti da prate uvjete u kojima obitavaju oprašivači i o njima izvještavaju jer je poznavanje autohtonih vrsta i lokalne flore i faune ključno za razumijevanje lokalnih uvjeta u kojima žive divlji i udomaćeni oprašivači, a lokalne i regionalne vlasti već su upoznate sa svojim lokalnim i regionalnim uvjetima;
38. poziva članove i članice OR-a da posluže kao primjer i organiziraju dijaloge i otvorene sastanke na lokalnoj i regionalnoj razini kako bi osigurali uključivanje civilnog društva i nevladinih organizacija jer je pronalaženje i uklanjanje nedostataka u znanju jedan od najvažnijih aspekata Inicijative za oprašivače;
39. poziva predstavnike i predstavnice lokalnih i regionalnih zajednica da ocijene u kojoj se mjeri obnova njihovih industrijskih i povijesnih lokacija može kombinirati s rješenjima temeljenima na prirodi, čiji je cilj povećanje populacije oprašivača;
40. čvrsto vjeruje da je uključivanje mlađih generacija u raspravu i pronalaženje rješenja ključno jer će za provedbu okolišnih ciljeva i jačanje populacija divljih oprašivača biti potrebno nekoliko generacija. U tom pogledu pozdravlja postojeće primjere, kao što je sudjelovanje mladih u projektu STING⁽⁵⁾, ali poziva članove i članice OR-a i širu zajednicu lokalnih i regionalnih vlasti da se inspiriraju tim primjerom i predlože aktivnosti koje uključuju građane i građanke njihovih gradova i regija, a posebno djecu i mlade. Podizanje svijesti o oprašivačima moglo bi postati dio aktivnosti Europske godine mladih 2022.;

Uključenost Europe na globalnoj razini

41. pozdravlja pozitivan signal pristigao s 15. konferencije stranaka konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti i obećanje da će se do 2030. preokrenuti trend gubitka životinjskih i biljnih vrsta;

(5) Projekt Europske komisije STING (Znanost i tehnologija za kukce oprašivače).

42. ističe ključnu važnost Edinburške deklaracije za podnacionalne vlade, gradove i lokalne vlasti o globalnom okviru za biološku raznolikost nakon 2020. ⁽⁶⁾ i obvezuje se da će ga promicati u okviru rasprave o oprašivačima na europskoj i međunarodnoj razini;
43. poziva Komisiju da pitanje smanjenja broja oprašivača započne rješavati na međunarodnoj razini i da se založi za jače mjere zaštite oprašivača i njihovih staništa na drugom dijelu 15. konferencije stranaka konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti, koja bi se trebala održati od 25. travnja do 8. svibnja 2022. u Kunmingu u Kini;
44. spreman je sudjelovati u izaslanstvu EU-a na 15. sastanku Konferencije stranaka Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti i njezinim budućim izdanjima kako bi prenio stajališta lokalnih i regionalnih vlasti u EU-u i informirao o mjerama koje su one već provele te pomogao u poduzimanju daljnjih koraka temeljenih na uspjehu Edinburške deklaracije u području zaštite oprašivača i njihovih staništa.

Bruxelles, 26. siječnja 2022.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁶⁾ <https://www.gov.scot/publications/edinburgh-declaration-on-post-2020-biodiversity-framework/>

Mišljenje Europskog odbora regija – Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a

(2022/C 270/04)

Izvjestitelj: Juan Manuel MORENO BONILLA (ES/EPP), predsjednik Vlade autonomne zajednice Andaluzije

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA,

1. pozdravlja dugoročnu viziju kao ključan korak prema održivom razvoju ruralnih područja i istinskoj teritorijalnoj koheziji cijelog EU-a te žali što je njezino objavljivanje uslijedilo nakon završetka pregovora o ZPP-u za razdoblje 2021. – 2027. jer je ta politika mogla doprinijeti provedbi predmetne strategije, i to posebice uspostavom bolje ravnoteže između prvog i drugog stupa ZPP-a;
2. s tim u vezi izražava žaljenje zbog toga što se tijekom nedavne reforme ZPP-a odustalo od instrumenata konvergencije između kohezijske politike i politika ruralnog razvoja, a posebno žali zbog toga što se odustalo od uključivanja Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) u Uredbu o zajedničkim odredbama za kohezijsku politiku za razdoblje 2021. – 2027.;
3. naglašava da u okviru Konferencije o budućnosti Europe treba voditi računa o stanovništvu ruralnih područja kako bi se odrazile njihove ideje, potrebe i potencijal i osiguralo njihovo sudjelovanje u europskom projektu; preporučuje uvođenje komunikacijskih i promidžbenih tehnika usmjerenih na poboljšanje opće reputacije ruralnog načina života kako bi se naglasile njegov kulturne i društvene prednosti;
4. ponavlja da treba maksimalno iskoristiti snažnu međuovisnost između ruralnih i gradskih područja kako bi se osiguralo da se uzajamno korisne veze između ruralnih i gradskih područja integriraju u sve politike EU-a u skladu s ciljevima teritorijalne kohezije;
5. preporučuje da se postojeći teritorijalni model, koji se temelji na gradovima i regijama, zamijeni modelom koji bi se temeljio na složnom i uravnoteženom odnosu između ruralnih i urbanih područja. Taj model treba uključivati mehanizme kompenzacije kako bi se omogućile međusobne sinergije i uravnotežili odnosi između ruralnih i urbanih područja. Zajedničkim modelom za urbana i ruralna područja usto se poboljšava zaštita biološke raznolikosti i promiče biokulturna raznolikost u ruralnim područjima;
6. žali zbog toga što će se smjernice za jačanje mjera potpore i financiranja za ruralna područja na razini EU-a pripremiti samo za programsko razdoblje 2028. – 2034.;
7. ističe da što prije treba uspostaviti europski ruralni program s konkretnim prijedlozima za hitno djelovanje u korist dugoročne vizije i preporučuje da se ti konkretni prijedlozi poprate resursima, financijskim instrumentima i kvantitativnim ciljevima kako bi se zajamčila njezina djelotvorna provedba;
8. s tim u vezi predlaže da se u operativne programe kohezijske politike i druge europske programe izravne intervencije (Obzor Europa, Instrument za povezivanje Europe ili Kreativna Europa) uvede obveza izdvajanja minimalnih europskih sredstava za nepoljoprivredne projekte u ruralnim područjima;
9. pozdravlja namjeru Komisije da ruralnu perspektivu uključi u sve politike EU-a. Procjene teritorijalnog učinka zajedničkih projekata na razini EU-a preduvjet su za djelotvorniju i koherentniju politiku. U tom kontekstu Odbor ističe da se u procjenama učinka u obzir moraju uzimati i biološka raznolikost i biokulturne značajke;

10. naglašava da je za ostvarenje vizije za ruralna područja EU-a potrebno osigurati dostatna financijska sredstva. Ruralnu politiku EU-a trebalo bi u što većoj mjeri integrirati u kohezijsku politiku kako bi se osigurala dosljedna razvojna politika. Osim poljoprivrede, ruralni razvoj obuhvaća i druge sektore te financiranje stoga ne bi smjelo biti ograničeno samo na Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj. Posebne lokalne okolnosti i potrebe trebale bi biti polazište europske ruralne politike, kao što je slučaj s kohezijskom politikom;

11. poziva države članice i lokalne i regionalne vlasti da u svojim strategijama i ulaganjima u tekućem programskom razdoblju 2021. – 2027. na ZPP, kohezijske fondove i nacionalne planove za oporavak i otpornost primjenjuju pristup procjene učinka na ruralna područja;

12. naglašava da se brz i isplativ razvoj obnovljive energije i pripadajuće infrastrukture i tehnologija, koji iziskuje zeleni plan, može odvijati samo u ruralnim područjima i u suradnji s njima. Pritom bi trebalo obratiti pozornost na ograničenja energetske mreže i sustava skladištenja energije, posebno onih prekograničnih. Kapacitet visokonaponske mreže na nekim je mjestima dosegao granice, pa su potrebna ulaganja kako bi se osigurao kontinuirani prijenos energije iz obnovljivih izvora. U tu je svrhu neophodno da ruralna područja sudjeluju u gospodarskom uspjehu;

13. podsjeća na važnost dijaloga svih dionika uključenih u budućnost ruralnih područja, od raznih razina vlasti i administracije do glavnih gospodarskih sektora, poduzeća, građana ili akademske zajednice; inicijative poput foruma, vijeća ili okruglih stolova u kojima sudjeluju svi dionici izvrsno su sredstvo za raspravu o glavnim izazovima s kojima se suočavaju ruralna područja i traženje rješenja kojima se uzimaju u obzir svi stavovi;

14. potvrđuje da OR predano surađuje s Europskom komisijom na pokretanju pakta za ruralna područja ove godine i razvoju modela upravljanja kojim bi se svim dionicima omogućila uspješna provedba dugoročne vizije. Ponavlja da će sudjelovanje lokalnih i regionalnih aktera u toj upravljačkoj strukturi biti ključno za prilagodbu mjera zahtjevima i potrebama ruralnih područja, i to posebno onih rijetko naseljenih ili kojima prijete demografski rizici;

15. smatra da bi najstrateškija područja za razvoj lokalne i regionalne suradnje u okviru pakta za ruralna područja trebala biti biogospodarstvo, a pogotovo ekološki održiva poljoprivreda, regionalni prehrambeni sustavi, mobilnost, digitalna povezanost, socijalna i kulturna vitalnost, inovacije u socijalnim uslugama od općeg interesa i obnovljiva energija jer imaju potencijal za sprječavanje depopulacije i stvaranje socijalnih i gospodarskih prilika povezanih sa zelenim planom; smatra da su ruralna područja u poziciji da aktivno potiču potrebnu održivu europsku zelenu tranziciju;

16. smatra da je nužan veći napredak u vrednovanju usluga ekosustava koje pruža priroda (voda, hranjive tvari, vodonosnici, regulacija temperature, biološka raznolikost itd.), čije bi se iskorištavanje djelomično moglo prepustiti ruralnim općinama kako bi se poduprla organizacija i razvoj njihovog područja;

17. potiče Komisiju da tamo gdje pružanje javnih dobara nije komercijalno održivo osigura lakše dopunjavanje privatnih inicijativa javnim financiranjem za ruralna područja i da po potrebi razmotri mogućnost pružanja državnih potpora i uvođenja poreznih poticaja;

18. napominje da se u Komunikaciji prepoznaje poseban status najudaljenijih regija, definiran u članku 349. UFEU-a, i slaže se da u ruralnim područjima najudaljenijih regija treba pružati usluge od općeg interesa čija je kvaliteta usporediva s kvalitetom takvih usluga u urbanim područjima;

19. ukazuje na posebne izazove s kojima se suočavaju ruralne regije pogođene strukturnim promjenama odnosno procesima transformacije koje iziskuje zelena tranzicija, primjerice u proizvodnji energije ili automobilske industriji; u to se ubrajaju i ruralne turističke regije koje se uslijed pandemije bolesti COVID-19 i klimatskih promjena moraju nositi s promijenjenim obrascima putovanja;

20. predlaže da se razviju transparentni kriteriji, mjerila i ciljevi za praćenje učinka mjera i napretka postignutog u ostvarivanju predmetne vizije;

21. naposljetku, poziva na uvođenje pokazatelja koji su u kontekstu europskog semestra posebno važni za ruralna područja (npr. o postotku stanovništva koji ima pristup javnom prijevozu i digitalnim, zdravstvenim i kulturnim uslugama i uslugama zapošljavanja) kako bi se osiguralo da vizija budućnosti ruralnih područja EU-a, posebno u rijetko naseljenim područjima, bude sastavni dio svih instrumenata EU-a za redovitu ekonomsku reviziju ciljeva i ciljnih vrijednosti;
22. naglašava da se ruralni program, želimo li da bude uspješan, ne smije temeljiti na univerzalnom pristupu; stoga smatra da treba precizno kategorizirati područja i priznati lokalne posebnosti i to poduprijeti transparentnim i objektivnim parametrima i pokazateljima koji će ruralnom razvoju dati stvarnu vrijednost;
23. podsjeća da ciljevi Uredbe (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu⁽¹⁾ uključuju podupiranje gradskih i ruralnih područja s geografskim i demografskim poteškoćama. U Uredbi se predviđa i da države članice financijsku potporu EU-a dodjeljuju projektima kojima se promiče ekološki održiv i socijalno uključiv gospodarski razvoj u tim regijama;
24. u tom pogledu podsjeća na to da posebnu potporu treba pružiti područjima razine NUTS 3, vrlo rijetko naseljenim područjima ili područjima u kojima se broj stanovnika između 2007. i 2017. u prosjeku smanjio za više od 1 %;
25. poziva Europsku komisiju da, u dogovoru s državama članicama i lokalnim i regionalnim vlastima, osigura da inicijativa o dugoročnoj viziji za ruralna područja sadrži praktična rješenja i sredstva potpore za suočavanje s demografskim promjenama u ruralnim područjima te ponavlja da je potrebno provesti integrirane projekte koji se temelje na operativnim programima kohezijske politike, nacionalnim strateškim planovima zajedničke poljoprivredne politike i instrumentima nacionalnih strateških planova oporavka. Projektima europske teritorijalne suradnje (Interreg) razvijaju se prekogranične dobre prakse za razvoj inovativnih pristupa i pilot-projekata za integrirani teritorijalni razvoj urbano-ruralnih funkcionalnih prostora;
26. poziva na pojednostavljenje provedbenih pravila za europske fondove i državne potpore u ruralnim područjima, poboljšanje mogućnosti njihova kombiniranja i prijelaz na model financiranja iz više fondova kojim se jamči integracija ruralnih područja u sve politike;
27. smatra da bi smjernice za poboljšanje potpore i financiranja za ruralna područja, koje će Komisija objaviti u svojem izvješću za 2024., trebale obuhvaćati dulje programsko razdoblje i da ne bi trebale biti ograničene na okvir 2028. – 2034.;
28. skreće pozornost Komisije na činjenicu da za osmišljavanje budućnosti ruralnih područja treba koristiti metodologije sustava kojima se osiguravaju sistemske, a ne parcijalne ili linearne razvojne vizije;
29. napominje da je važno da analiza problema u ruralnim područjima od početka bude sveobuhvatna jer se njome utvrđuju područja djelovanja u budućem planu. S tim bi u vezi, uz već analizirane gospodarske probleme, trebalo analizirati i druge probleme poput vanjske konkurencije, nestabilnosti cijena ili raspodjele bruto dodane vrijednosti među raznim akterima u proizvodnom i marketinškom lancu poljoprivrednog i poljoprivredno-prehrambenog sektora;
30. također smatra da se, kada je riječ o mogućnostima, nedovoljno i tek indirektno spominju sektori poput održivog ruralnog turizma i rekreativnih i kulturnih aktivnosti, unatoč tome što imaju vrlo važnu ulogu u izgradnji diversificiranih, snažnih i održivih ruralnih gospodarstava. Postoje brojne potencijalne dodatne gospodarske aktivnosti povezane s ruralnim područjima izvan poljoprivrednog sektora, poput biciklističkog turizma, lova, planinarenja, gljiviarstva, wellness turizma, gastronomije, umjetničkih aktivnosti u zajednici ili umjetničkih radionica, izložbenih prostora itd.;
31. želi naglasiti važnost zdravog i uravnoteženog gospodarskog razvoja s naglaskom na novim poslovnim modelima. Neki ruralni krajevi, a posebno pogranična područja, u kojima je zabilježen demografski pad i visoka stopa napuštenih domova i lokala, sve su izloženi destabilizirajućim kriminalnim aktivnostima. Zbog toga dolazi do slabljenja normi i smanjenja osjećaja sigurnosti i kvalitete života;

⁽¹⁾ SL L 231, 30.6.2021., str. 60.

32. u tom smislu podsjeća na to da budućnost ruralnih područja ovisi o zadržavanju i privlačenju mladih koji u njima žele ostvariti svoje životne ciljeve; stoga je, želimo li svladati izazove s kojima se suočavaju ruralna područja, od presudne važnosti aktivno angažirati mlade, uspostaviti forume na kojima mogu iznositi svoje ideje i podržavati inicijative za mlade u ruralnim područjima;
33. naglašava da u aktualnom kontekstu sve starijeg stanovništva postoji hitna potreba za razvojem gospodarstva osnovnih usluga koje jamči univerzalan pristup svim dobrima i uslugama u ruralnim sredinama, s posebnim naglaskom na trećoj dobi; ujedno pozdravlja 2022. kao Europsku godinu mladih, koja predstavlja priliku da se mladima u ruralnim područjima pruže prilike i podrška da postanu aktivni građani i akteri pozitivnih promjena;
34. potiče Komisiju da u svojim prijedlozima u tom području razmotri potencijalni doprinosi sustava decentraliziranog pružanja usluga, kad su posrijedi, primjerice, vrtići, centri za skrb o starijim osobama, škole i prostorije za čuvanje djece nakon nastave, trgovine ili socijalna i zdravstvena skrb (područje u kojem tehnologije poput telemedicine i skrbi na daljinu mogu dati ključan doprinos) i u tom smislu potiče Europsku komisiju da za države članice utvrdi ciljeve kako bi povećala pristup uslugama općenito, a pogotovo osnovnim javnim uslugama u ruralnim područjima;
35. naglašava da sve podatke o socijalnim, zdravstvenim i socijalno-zdravstvenim mehanizmatreba uključiti u predloženi usklađeni pristup korištenju geoprostornih informacijskih sustava i da treba potaknuti interoperabilnost sustava socijalne skrbi i njegovu interoperabilnost s drugim sustavima socijalne zaštite;
36. isto tako, naglašava da je važno uključiti pokazatelje o jednostavnosti pristupa uslugama socijalne skrbi i lokalnim uslugama socijalne zaštite;
37. naglašava da je važno u što većoj mjeri iskoristiti međuovisnost ruralnih i gradskih područja u kontekstu teritorijalne pravednosti. Međuopćinska ulaganja trebala bi biti od koristi svim lokalnim i regionalnim vlastima kako bi, u najboljem slučaju, urbana i ruralna područja imala jednaku korist;
38. poziva na to da se taj pozitivni učinak u dovoljnoj mjeri odrazi u izračunima ulaganja po glavi stanovnika prema vrsti regije (urbane, mješovite i ruralne) te stoga poziva na reviziju mehanizama za izradu pokazatelja kojima se mjeri korist od tih ulaganja, s posebnim naglaskom na malim gradovima i selima u ruralnim područjima;
39. naglašava da proizvodnja obnovljive energije ruralnim područjima pruža priliku da se bore protiv energetske siromaštva i postanu energetski samodostatna unutar funkcionalnih područja (uključujući i ruralna i gradska područja pod njihovim utjecajem) i isto ističe da bi postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora mogla biti prihvaćenija ako se dio ostvarenih prihoda zadrži u ruralnim zajednicama;
40. predlaže da se, gdje je primjereno, razmotre mogućnosti promicanja vraćanja proizvodnje u matičnu zemlju, čime se stvaraju mogućnosti za ruralne sinergije između poljoprivrede, proizvodnje i trgovine i time doprinosi jačanju lokalnog gospodarstva otvaranjem radnih mjesta i smanjenjem nezaposlenosti.
41. naglašava da je ponuđeni okvir vizije važan za razvoj fizičke infrastrukture koja poboljšava povezanost ruralnih područja i olakšava njihovo društveno-gospodarsko oživljavanje te predlaže da se u njega uključe i planovi za gradove;
42. ponavlja da je važno da se poboljšanje prometnih veza s prigradskim i ruralnim područjima prvenstveno odvija putem regionalnih vlasti i njihovih operativnih programa kako bi se zajamčilo koordinirano, djelotvorno i učinkovito djelovanje. Stoga bi ruralna i prigradska područja trebala u potpunosti integrirati u strategije gradskog prijevoza ⁽²⁾;
43. ukazuje na to da raspoloživost komercijalnog zemljišta ima važnu ulogu u dobrom i održivom razvoju regionalnog gospodarstva i osnivanju ili širenju ruralnih poduzeća u ruralnim područjima; to se posebno odnosi na regije koje prolaze kroz strukturne promjene; jedinicama lokalne samouprave potrebna je potpora za proaktivno utvrđivanje, dodjeljivanje ili prenamjenu prikladnih zemljišta, pri čemu opseg i troškovi potrebnih usluga planiranja često predstavljaju problem;
44. ističe da posebnu pozornost treba posvetiti infrastrukturi i prekograničnoj suradnji u ruralnim pograničnim regijama; naglašava da treba poboljšati infrastrukturu javnog prijevoza i sustav usluga u ruralnim područjima i u tu svrhu osigurati razvoj održivih rješenja za mobilnost kojima se smanjuje vrijeme putovanja i poboljšava povezivanje gradskih, prigradskih i ruralnih područja;

⁽²⁾ COM(2021) 811 – Komunikacija Europske komisije Vijeću i Europskom parlamentu „Novi okvir EU-a za gradsku mobilnost”.

45. naglašava da temeljni cilj politike prometa i zoniranja zemljišta treba biti što više opcija za zadovoljavanje potreba uz što manje prometa, zbog čega je treba racionalizirati;
46. preporučuje da se u ponudi multimodalne mobilnosti vodi računa i o načinima na koje modeli mobilnosti kao usluge (eng. *mobility as a service – Maas*) mogu doprinijeti prijelazu na energetske i klimatski održiviju fizičku povezivost; na primjer, usluge na zahtjev i zajednička mobilnost za povezivanje ruralnih zajednica s prometnim čvorištima, a pogotovo autobusnim i željezničkim stanicama, mogle bi dovesti do povećanja korištenja održivog prijevoza;
47. slaže se s Komisijom da digitalizacija ima ključnu ulogu u razvoju ruralnih područja jer im omogućuje korištenje inovativnih rješenja za poboljšanje otpornosti i iskorištavanje vlastitog potencijala; stoga poziva na to da se posebna pozornost posveti promicanju okvira koji bi omogućavali da se za potrebe financiranja digitalne infrastrukture (koja je, iako nedovoljno konkurentna sa stajališta privatnih ulaganja, ipak vrlo konkurentna sa socijalnog i teritorijalnog stajališta) javno djelovanje dopuni privatnim mjerama. Širokopojasna mreža ključna je za pristup ruralnih područja raznim uslugama i rješavanje problema izazvanih digitalnim jazom s kojim se suočava nekoliko zajednica;
48. naglašava da ulaganja u digitalnu infrastrukturu nisu dovoljna ako se uz njih ne nudi dostatno osposobljavanje i usavršavanje u području digitalnih vještina, i to pogotovo u ruralnim područjima. To je vrlo važno i s obzirom na sve veći globalni kibernetički kriminal, a posebno na nužnost osiguravanja kibersigurnosti lokalnih poduzeća koja su dio prehrambenog lanca;
49. podsjeća da su ruralna područja posebno pogođena pandemijom bolesti COVID-19 jer imaju znatno manje diversificirano gospodarstvo, velik broj radnika na ključnim radnim mjestima i lošu internetsku infrastrukturu. Međutim, učinak pandemije na povećanje rada na daljinu pruža mogućnost dugoročnog suzbijanja ruralne depopulacije i osmišljavanja inovativnih socijalnih i ekonomskih aktivnosti. Stoga preporučuje da se, među ostalim mjerama, razmotri promicanje visokokvalitetnih zajedničkih radnih prostora u ruralnim zajednicama ili pružanje poticaja poput poreznih kredita, kako bi se privatna poduzeća potakla da svojim zaposlenicima dozvole rad s geografske lokacije po vlastitom izboru;
50. smatra da, u skladu s motom „nitko ne treba biti zapostavljen” predsjednice Komisije von der Leyen, trebamo na raspolaganju imati alate koji će nam omogućiti da u svim regijama osiguramo postojanje „inovacijskih ekosustava”, koji nude mogućnosti svim ruralnim poduzetnicima, mikropoduzjećima i MSP-ovima i time ta mala ruralna poduzeća jačaju. Treba ponuditi i odgovarajuće osposobljavanje i usavršavanje u području digitalnih i drugih mekih vještina povezanih s otvorenim inovacijama, međuregionalnom i međunarodnom suradnjom i međukulturnom komunikacijom;
51. pozdravlja povećanu potporu koja se pruža inicijativama koje se kreću odozdo prema gore, kao što su LEADER/CLLD, koje definiraju ulogu lokalnih akcijskih grupa, i pametna sela te potiče daljnje oslanjanje na iskustva stečena u okviru tih programa i pristupa; u tom pogledu ukazuje na koristi regionalnog razvoja utemeljenog na inovacijama, koji se oslanja na lokalne vještine i angažman; nadležna tijela na regionalnoj i nacionalnoj razini trebala bi budno pratiti i po mogućnosti podupirati inovativne ideje lokalnih aktera;
52. poziva na to da se uključi i doprinos kulturne baštine i kulturnih, umjetničkih odnosno kreativnih subjekata izgradnji održive i prosperitetne budućnosti te povećanju turističke privlačnosti ruralnih područja, čime se poboljšava i gospodarska dobrobit tih naselja;
53. smatra da je od velike važnosti to što se u Komunikaciji priznaje uloga održivog upravljanja poljoprivredom i šumama za otpornost na klimatsku krizu i s njome povezanih rizika te za zaštitu biološke raznolikosti;
54. naglašava da bi se zelenom i digitalnom tranzicijom trebala osigurati i otpornija i pravednija društva koja vode računa o potrebama svih članova ruralnih zajednica, uključujući potrebe skupina u nepovoljnom položaju, kao i onih koji žive u slabije razvijenim područjima i velikom siromaštvu. Stoga treba naglasiti da zelena i digitalna tranzicija moraju biti pravedne i uključive;
55. smatra da poljoprivreda treba i dalje imati ključnu ulogu u ruralnim područjima. Poziva Komisiju da se pobrine za to da se strateški planovi, koje će svaka država članica morati izraditi u kontekstu novog ZPP-a, propisno sastavljaju kako bi se osiguralo da se primarni europski sektor kreće u smjeru zacrtanom u zelenom planu, strategiji „od polja do stola” ili strategiji o biološkoj raznolikosti te kako bi se omogućile lokalne strategije koje se temelje na značajkama svake regije i promicanju tipičnih lokalnih proizvoda;

56. naglašava da treba poticati procese samodostatnosti i sigurnosti opskrbe hranom koji se temelje na lokalnim, kvalitetnim i ekološkim proizvodima u kontekstu inovativnih vrijednosnih lanaca koji promiču teritorijalnu organizaciju. Prima na znanje uvođenje udjela od 25 % za ekološku poljoprivredu u predstojećim godinama i smatra da će to zahtijevati podršku i pratne mjere, kao i politike za poticanje potrošnje u skladu s tim ciljem;

57. naglašava da je generacijska obnova u poljoprivredi i dalje hitno potrebna i da je stoga važno mladima i ženama iz ruralnih područja pružiti podršku da se počnu baviti poljoprivredom i uključe u vlasništvo nad poljoprivrednim gospodarstvima. Stoga se slaže s Komisijom da posebnu pozornost treba posvetiti potrebama mladih kako bi ih se potaknulo na ostanak u ruralnim područjima. Usto smatra da je ključno ojačati javne politike za promicanje modernizacije poljoprivrednih gospodarstava kojima se mlade poljoprivrednike i poljoprivrednice potiče na bavljenje tom strukom kako bi se riješio problem generacijske obnove. Stoga im treba olakšati pristup programima socijalne integracije i integracije na tržište rada te mogućnostima za obrazovanje, stjecanje dodatnih vještina i prekvalifikaciju, koji se nude na lokalnoj razini. Također se slaže da je važno posebno se usredotočiti na žene, širenjem mogućnosti za rad i osposobljavanje te promicanjem mjera za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života;

58. ističe činjenicu da se nakon Brexita znatan broj kvalificiranih radnika morao suočiti s promjenama radnih uvjeta i propisa i da bi EU trebao razmotriti okvire potpore za te kategorije radnika migranata. Osim toga, što je najvažnije, EU bi trebao razmotriti pokretanje programa koji pomažu kvalificiranoj radnoj snazi koja je emigrirala i motiviraju ju da se vrati u svoju domovinu;

59. naglašava potrebu za pravednim cijenama i prihodima radnika u poljoprivredi. Stoga je potrebno spriječiti razvoj tržišta koji je poguban za poduzeća. Zajednička poljoprivredna politika EU-a trebala bi se tom problemu suprotstaviti instrumentima poput opće prilagodbe obujma proizvodnje potrebama tržišta u kriznim vremenima i pravilima za kvalificirani pristup tržištu;

60. napominje da znatan udio rada u poljoprivrednom i prehrambenom sektoru u EU-u obavljaju radnici migranti. Ta skupina stanovništva često živi u nesigurnim uvjetima. Stoga je potrebno ojačati socijalni program EU-a za više minimalne plaće, dobre radne uvjete te socijalnu i društvenu integraciju;

61. ističe da će ekološka tranzicija mnogim europskim poljoprivrednicima i stočarima donijeti brojne izazove. Kako bi se uspješno iskoristile prilike koje se ukazuju, potrebno je poduzeti posebne napore u smislu komunikacije, podizanja svijesti i osposobljavanja kako bi se pronijela poruka o novoj održivoj i zelenoj poljoprivredi i ujedno ponudilo stjecanje vještina za njezinu provedbu u praksi;

62. naglašava važnost sprečavanja napuštanja zemljišta i olakšavanja pristupa zemljištu, za što je potrebno razviti odgovarajući regulatorni okvir, osmisliti nove alate za upravljanje zemljištem i pružiti potrebne fiskalne poticaje i financijska sredstva;

63. napominje da sve veća raširenost velikih grabežljivaca i s njima povezan sve veći broj ubijenih životinja iz uzgoja na planinskim pašnjacima uzrokuju sve veće probleme planinskim poljoprivrednicima i da se u mnogim slučajevima napuštaju planinski pašnjaci, koji uvelike sprječavaju širenje šumskog pokrova na cijele planinske regije i time znatno doprinose zaštiti prirode i suzbijanju erozije te neprocjenjivom kapitalu koji predstavlja zaštita krajolika u ruralnim područjima te stoga poziva Europsku komisiju da:

— uspostavi zajednički europski sustav za upravljanje populacijama vukova i velikih mesojeda, posebice medvjeda;

— razmotri izmjenu priloga Direktivi o staništima kako bi se mogla brže prilagoditi razvoju određenih populacija te kako bi se ublažio ili ojačao status zaštite u određenoj zemlji ili teritorijalnoj jedinici ako je to opravdano pozitivnim ili negativnim razvojem populacija zaštićenih vrsta i ugrožavanjem pastirskih aktivnosti;

— proširi prostor za prilagodbu europskog zakonodavstva i potrebnih mjera lokalnim uvjetima kako bi se bolje upravljalo populacijama grabežljivaca, posebno vukova i medvjeda;

64. naglašava važnu ulogu poljoprivredne infrastrukture u organizaciji i koheziji ruralnih područja. Poziva Komisiju da u svoje prijedloge uključi mjere kojima će osigurati njezino očuvanje i održavanje, primjerice kada je riječ o putovima, koji su uglavnom propusni (neasfaltirani);

65. poziva na uključivanje poplavnih zona u vodeće inicijative o otpornim područjima zbog njihova velikog doprinosa povećanju otpornosti na klimatske promjene, razvoju poljoprivrede s niskim emisijama ugljika, kao i zaštiti od poplava i upravljanju poplavnim područjima. Mnoge rijeke i poplavne zone imaju prekogranični karakter, što predstavlja izazov, i dio su šire problematike u vezi s vodom. Stoga je u tom području nužna međunarodna suradnja;
66. ističe da bi dugoročna vizija za ruralna područja trebala konsolidirati ulogu regija u utvrđivanju vlastitih prioriteta. U tom kontekstu smatra da je u izradi zakonodavstva o ZPP-u, nacionalnih strateških planova i nacionalnih planova oporavka propuštena prilika da se osigura istinska povezanost budućih projekata ulaganja u ruralna područja s potrebama svakog pojedinačnog područja koje su utvrdili lokalni dionici;
67. poziva na to da se u postupcima planiranja koji utječu na ruralna područja u budućnosti više vodi računa o postojećim regionalnim strategijama pametne specijalizacije, koje postoje u svim regijama EU-a i u čijem je postupku izrade sudjelovalo više dionika;
68. poziva na to da se razmotri mogućnost pružanja dostatne tehničke potpore za izgradnju kapaciteta ruralnih vlasti, koje su manje osposobljene za planiranje (a pogotovo dugoročnih strategija) i korištenje sredstava EU-a; ujedno traži podršku, jednostavnije uvjete i specifične inicijative koje bi i općinama s manjim brojem stanovnika i administrativnog osoblja omogućile da sudjeluju u europskim projektima;
69. ističe važnost socijalne ekonomije kao ključnog instrumenta za sadašnji i budući razvoj ruralnih područja EU-a, koji ima stratešku ulogu u rješavanju problema izazvanih demografskim izazovima i starenjem stanovništva jer stvara otpornija poduzeća čvrsto povezana s lokalnom zajednicom, vezuje stanovništvo za područja u kojima žive i potiče otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, osposobljavanje radnika, poduzetništvo žena, uključivanje mladih na tržište rada i generacijsku obnovu.

Bruxelles, 26. siječnja 2022.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Apostolos TZITZIKOSTAS

Mišljenje Europskog odbora regija – Rodna ravnopravnost i klimatske promjene: prema uključivanju rodne perspektive u europski zeleni plan

(2022/C 270/05)

Izvjestiteljica: Kata TÜTTŐ (HU/PES), članica Skupštine Glavnog grada Budimpešte (Mađarska)

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

- ponovno napominje da je rodna ravnopravnost jedna od glavnih europskih vrijednosti i jedno od temeljnih načela Europske unije sadržano u Ugovorima i prepoznato u **članku 23. Povelje** Europske unije **o temeljnim pravima. Člankom 8. UFEU-a** od Unije se zahtijeva da u svim svojim aktivnostima teži uklanjanju nejednakosti između žena i muškaraca te promicanju jednakosti;
- podsjeca da su rodna ravnopravnost, sigurno i prilagodljivo zapošljavanje te ravnoteža između poslovnog i privatnog života potvrđeni u **načelima 2., 5. i 9. europskog stupa socijalnih prava**, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija objavili 17. studenog 2017.;
- uviđa da politike o klimatskim promjenama imaju rodno diferencirane učinke i da je potrebno promicati rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena radi učinkovitog djelovanja u području klime⁽¹⁾; u tom pogledu naglašava da je od presudne važnosti uključivati žene u osmišljavanje strategija i mjera za odgovor na krize radi postizanja demokratskije i uključivije Europe;

Rodno osviješteni pristup klimatskim promjenama

- napominje da opasnosti uzrokovane klimatskim promjenama, globalnim zagrijavanjem, gubitkom biološke raznolikosti i uništavanjem okoliša u većoj mjeri pogađaju najsiromašnije i najugroženije dijelove stanovništva u zemljama globalnog juga i EU-a; ističe da klimatske promjene sa sobom nose složene rizike koji povećavaju dugotrajne socioekonomske razlike i postojeće neravnoteže, kao što su one povezane s nedostatkom rodne ravnopravnosti; stoga naglašava da će klimatske politike i mjere u okviru kojih se zanemaruje rodna analiza i perspektiva vjerojatno povećati socijalne nejednakosti;
- napominje da su, u svjetskim razmjerima, žene i djevojčice osjetljivije na posljedice klimatskih promjena i pogoršanje prirodnog okoliša, ali su istodobno snažni akteri koji mogu odigrati presudnu ulogu u prelasku na klimatsku neutralnost i u prilagodbi učincima klimatskih promjena; naglašava da, u svjetlu svojih specifičnih iskustava i perspektiva, muškarci i žene često mogu imati komplementarno inovativno razmišljanje i kreativne ideje te da integracija rodnih analiza u klimatsku politiku i priznavanje različitih rodnih identiteta proširuje njezinu primjenu u cijelom društvu. U tom smislu podržava zajedničku izjavu škotske vlade i organizacije UN-a za žene (UN Women) na konferenciji COP26 u kojoj se poziva na veću ulogu žena i djevojčica u borbi protiv klimatskih promjena⁽²⁾;
- smatra da žene treba osnažiti za suočavanje s klimatskim promjenama; to bi se trebalo ostvariti poboljšanjem njihovog obrazovanja i osviještenosti o tehnologijama, mjerama i aktivnostima povezanim s klimom te poticanjem njihove uloge u postupcima donošenja odluka u tim područjima;

⁽¹⁾ Zaključci Vijeća – Pripreme za sastanke Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) (Glasgow, 31. listopada – 12. studenog 2021.).

⁽²⁾ <https://www.gov.scot/publications/glasgow-womens-leadership-statement-gender-equality-climate-change/>.

7. ističe da postoje važne poveznice između rodnih pitanja, klimatskih promjena i drugih okolišnih izazova; naglašava da je vjerojatno da klimatske promjene različito utječu na žene i muškarce, ovisno o njihovim specifičnim životnim okolnostima i različitim sposobnostima koje kao pojedinci imaju za ublažavanje tih promjena i prilagodbu njima te da žene i muškarci imaju različite predodžbe i stavove o mogućnostima ublažavanja klimatskih promjena, kao i da klimatska politika na njih različito utječe; smatra da žene i djevojčice mogu djelovati kao katalizatori promjene ponašanja;

Rodna osviještenost

8. naglašava da rodna osviještenost, koja se shvaća kao uključivanje rodne perspektive u pripremu, oblikovanje, provedbu, praćenje i evaluaciju politika, regulatornih mjera i programa potrošnje, predstavlja vrijedan alat za ostvarivanje rodne ravnopravnosti te izražava žaljenje zbog toga što se ta činjenica ne iskorištava;

9. napominje da, iako se Strategijom za rodnu ravnopravnost 2020.–2025. ⁽³⁾ potvrđuje da politike i programi u okviru europskog zelenog plana mogu različito utjecati na žene i muškarce, najavljena integracija rodne perspektive u sve glavne inicijative Komisije nije uvijek eksplicitna ⁽⁴⁾; upućuje na Rezoluciju Europskog parlamenta o europskom zelenom planu u kojoj se „naglašava potreba za rodnom perspektivom u pogledu mjera i ciljeva u okviru zelenog plana, uključujući rodno osviještene politike i rodno osjetljive aktivnosti” ⁽⁵⁾;

10. naglašava da procjene utjecaja na rodnu ravnopravnost kao ključan element skupa alata EU-a za uključivanje rodne osviještenosti nisu u potpunosti razvijene jer prečesto ne uključuju prikupljanje i upotrebu podataka, statistika i informacija razvrstanih po spolu i intersekcijским obilježjima; poziva Komisiju da primjenjuje Vodič EIGE-a za procjenu rodnog učinka ⁽⁶⁾; ističe da bi podaci prikupljeni u svim državama članicama EU-a trebali sadržavati sveobuhvatnije rodne pokazatelje bez povećanja administrativnog opterećenja za lokalne i regionalne vlasti;

11. pozdravlja osnivanje Radne skupine za ravnopravnost ⁽⁷⁾ čiji je cilj osigurati uključivanje dimenzije ravnopravnosti, uključujući rodnu ravnopravnost i rodnu raznolikost, u sve politike EU-a, od faze osmišljavanja do faze provedbe, te poziva EU da olakša razmjenu najboljih praksi među nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima, izbjegavajući pritom pristup odozgo prema dolje;

12. napominje da je sudjelovanje žena u donošenju odluka o klimatskim promjenama još jedan važan čimbenik za rodno osjetljivije i učinkovitije politike i programe u području klimatskih promjena; poziva na veće sudjelovanje žena u mjerama svih institucija EU-a, vladinih i javnih tijela na svim razinama upravljanja; traži od Vijeća da odblokira Direktivu o ženama u upravnim odborima ⁽⁸⁾;

13. naglašava da je oporavak od pandemije prilika za izgradnju nove realnosti i preusmjeravanje sredstava prema klimatski neutralnom i rodno uravnoteženom društvu; potiče upotrebu alata za rodno osviještenu politiku pri provedbi planova za oporavak i otpornost, s obzirom na to da bi oni trebali biti osnova ne samo za oporavak nego i za održivo, pravedno i ravnopravno društvo;

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0152&from=EN>.

⁽⁴⁾ Europski zeleni plan (COM(2019) 640 final), Plan za postizanje klimatskog cilja do 2030. (COM(2020) 562 final) i okvir za klimatsku i energetska politiku (COM(2014) 15 final). U dokumentu „Čist planet za sve” (COM(2018) 773 final) ne spominje se rodna dimenzija, a u programu djelovanja za okoliš (1386/2014/EU) trudnice se samo jednom spominju kao ranjiva skupina. Sve to unatoč činjenici da je rodna osviještenost obveza iz Ugovora, da je okvir za europsku politiku rodne ravnopravnosti i rodnu osviještenost sadržan u Strategiji za rodnu ravnopravnost (COM(2020) 152) i da EU predano radi na postizanju ciljeva održivog razvoja (2015.) i akcijskog plana za rodnu ravnopravnost UNFCCC-a (2019.). <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/jcms.13082>.

⁽⁵⁾ SL C 270, 7.7.2021., str. 2..

⁽⁶⁾ <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/toolkits/gender-impact-assessment/guide-gender-impact-assessment>.

⁽⁷⁾ Unija ravnopravnosti: prvih godinu dana djelovanja i postignuća | Europska komisija (europa.eu).

⁽⁸⁾ Njome bi se osiguralo da najmanje 40 % članova neizvršnih odbora trgovačkih društava čine žene.

14. poziva na jačanje istraživačkog rada kako bi se utvrdile prepreke sudjelovanju u donošenju odluka i istražilo kako rodni stereotipi utječu na potrošnju i način života ljudi; potiče upotrebu modela kao što je GAMMA (metoda rodne procjene za ublažavanje i prilagodbu) radi dobivanja boljih podataka;

15. smatra da se rodno osjetljivim pristupom može bolje odgovoriti na potrebe i sposobnosti svih građana i građanki. Lokalne i regionalne vlasti u najboljem su položaju da socijalna pitanja integriraju u djelovanje u području klime jer su razina vlasti najbliža građanima i građankama i imaju ključnu ulogu u provedbi zakonodavstva; naglašava da je sudjelovanje žena potrebno promicati na svim institucijskim razinama, počevši s Europskom unijom;

16. poziva na to da se taj rodni pristup odrazi u europskom klimatskom paktu kako bi se utjecalo na klimatske mjere i politike uključivanjem posebnih komunikacijskih aktivnosti usmjerenih na podizanje razine osviještenosti, obrazovanje i razmjenu znanja o rodnim perspektivama;

17. naglašava važnost međustranačke suradnje među nevladinim organizacijama i organizacijama civilnog društva koje se bave rodним pitanjima i okolišem, kao i pokretanja zajedničkih kampanja za podizanje razine osviještenosti i programa osposobljavanja;

Zelena radna mjesta

18. pozdravlja činjenicu da će se zelenim, digitalnim i uključivim oporavkom stvoriti prilike za otvaranje novih radnih mjesta ili reintegraciju dugoročno nezaposlenih žena u digitalnu ekonomiju; smatra da će prelazak na održivo i niskouglično gospodarstvo omogućiti uključivanje rodne perspektive kako bi se izbjeglo održavanje postojećih nejednakosti;

19. naglašava da je doprinos žena zelenim gospodarskim aktivnostima ključan za postizanje pravednog održivog razvoja i da ga treba učiniti vidljivim i vrednovati; mogućnosti zelenog poduzetništva mogu iskoristavati i žene i djevojčice te postati poduzetnice u zelenom gospodarstvu, a ne samo zaposlenice, pod uvjetom da to ne dovede do nesigurnosti radnih uvjeta za zaposlenice koje su prisiljene na samozapošljavanje;

20. napominje da će tehnologija imati važniju ulogu u životima svih nas i da je presudno da tehnološki sektor bude odraz društva kojemu služi; poziva na osmišljavanje i financiranje specijaliziranih programa digitalnog i tehnološkog osposobljavanja za žene i djevojčice, kao glavnu priliku za ubrzanje inovacija u području klimatske i energetske tranzicije povećanjem rodni kvota u tim sektorima i jamčenjem jednakog pristupa profesionalnim prilikama⁽⁹⁾;

21. poziva Komisiju i države članice da rodnu ravnopravnost uključe u digitalnu tranziciju kao njezin važan element te da pritom vode računa o rodnoj perspektivi u razvoju politika digitalnog obrazovanja, promiču programe mentorstva sa ženskim uzorima u IKT-u, uklanjaju svjesnu i nesvjesnu rodnu diskriminacijsku pristranost iz algoritama, sprečavaju nasilje na internetu, koriste postignuća i inicijative programa Erasmus+, potiču koncept cjeloživotnog učenja u obrazovanju odraslih, a osobito u udaljenim područjima i sprečavaju digitalnu isključenost;

22. smatra da rad na daljinu može dovesti do bolje ravnoteže između poslovnog i privatnog života, posebno za žene, pod uvjetom da obitelji tijekom cijelog radnog vremena imaju pristup cjenovno pristupačnoj i visokokvalitetnoj skrbi za djecu, uključujući rekreativne aktivnosti za stariju djecu, te da se posebna pozornost posvećuje činjenici da su žene češće izložene nasilju u obitelji⁽¹⁰⁾; naglašava važnost dobivanja najnovijeg tehnološkog hardvera i brzog interneta za rad na daljinu po pristupačnoj cijeni te proširenja programa WIFI4EU za udaljena područja; poziva na brzu i ambicioznu provedbu Direktive o ravnoteži između poslovnog i privatnog života iz 2019.;

⁽⁹⁾ Uspješni primjeri: Forum „Žene i djevojčice u području STEM-a”, inicijativa *Girls Go Circular* (eit.girlsgocircular.eu), uvođenje pregleda pokazatelja „Žene u digitalnoj sferi” kao sastavnog dijela Indeksa gospodarske i društvene digitalizacije (DESI).

⁽¹⁰⁾ <https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/in-focus-gender-equality-in-covid-19-response/violence-against-women-during-covid-19>.

Održivi javni prijevoz i mobilnost

23. naglašava da bi pri osmišljavanju i planiranju prometnih sustava u gradovima trebalo voditi više računa o rodnoj neravnoteži s obzirom na to da se žene češće koriste javnim prijevozom; naglašava da su sigurnost i osjećaj zaštićenosti glavna pitanja koja treba poboljšati; kod obrazaca mobilnosti (uključujući redove vožnje) i odluka o prikladnosti ruta treba uzimati u obzir različitu upotrebu po spolu (muškarci češće putuju na posao, a žene češće idu na kraća putovanja s više stanica), kao i podjelu uloga na tržištu rada i u gospodarstvu skrbi; naglašava da kapacitete za prijevoz izvan vršnih razdoblja, pouzdanost i fleksibilnost usluga javnog prijevoza treba bolje prilagoditi obrascima mobilnosti osoba svih rodova i starosne dobi, imajući na umu da bi svaka općina, regija i zemlja trebala organizirati usluge javnog prijevoza na temelju različitih potreba i okolnosti u gradskom i ruralnom okruženju;

24. smatra da bi jednostavne, isplative i ponovljive inicijative poput omogućavanja noćnim autobusima da se zaustavljaju na zahtjev ili uvođenje dobro osvijetljenih i od ostalog prometa potpuno odvojenih biciklističkih i pješačkih staza mogle doprinijeti održivijoj, sigurnijoj i uključivijoj mobilnosti;

25. smatra da inicijative kao što je „Žene u prometu – Platforma EU-a za promjene” mogu pomoći u jačanju zapošljavanja žena u prometnom sektoru i omogućiti dobar forum za razmjenu primjera najbolje prakse te poziva na daljnje korake ambasadora raznolikosti u prometu;

26. potiče Komisiju da planira kako povezati gradove s udaljenim područjima, kao i kako osigurati pristupačnost i povezivost te veću uporabu čistih vozila, vlakova i električnih i hibridnih autobusa na većim udaljenostima; izražava povjerenje u digitalna rješenja za izdavanje karata na raznim aplikacijama; uvažava napore novog Plana EU-a za gradove;

Energetsko siromaštvo

27. izrazito je zabrinut zbog velikog rasta cijena električne energije i plina, koje su u svim državama članicama dosegle najvišu razinu u posljednjih nekoliko desetljeća, što mnoge žene i muškarce gura u energetsko siromaštvo; poziva EU da poduzme dugoročne protumjere, uključujući istraživanje razloga zbog kojih je došlo do povećanja cijena energije;

28. napominje da energetsko siromaštvo nerazmjerno utječe na žene zbog strukturnih nejednakosti u raspodjeli dohotka, njihova socioekonomskog statusa i rodno uvjetovane razlike u skrbi;

29. upućuje na Rezoluciju Europskog parlamenta ⁽¹⁾ kojom se EU poziva da u sve svoje energetske politike i programe uključi rodnu dimenziju, s posebnim naglaskom na žene i djevojčice suočene sa siromaštvom, društvenom isključenošću i marginalizacijom;

30. potiče Savjetodavni centar EU-a za energetsko siromaštvo (EPAH) da u svojim pokazateljima te prilikom korištenja i prikupljanja podataka primjenjuje rodnu perspektivu;

31. ponavlja da je energetsko siromaštvo jedan od velikih društvenih izazova čije društvene, gospodarske i okolišne posljedice treba hitno rješavati na svim razinama vlasti; stoga ističe da se u borbi protiv energetske siromaštva treba osloniti na razne instrumente javne politike, vodeći pritom računa o pitanjima povezanim s energetsom učinkovitošću i socijalnom zaštitom;

32. pozdravlja inicijative poput Platforme za promjene i Nagrade za žene u energetici kao sredstva promicanja rodne ravnopravnosti, kao i prijedlog o Socijalnom fondu za klimatsku politiku koji bi trebao služiti za kompenzaciju neuravnoteženih socioekonomskih posljedica proširenja sustava trgovanja emisijama na promet i zgrade i u kojem se spominje potreba da se u obzir uzmu perspektive žena; naglašava da se pri provedbi Socijalnog fonda za klimatsku politiku i Fonda za pravednu tranziciju treba voditi rodno osjetljivim pristupom; pozdravlja predstojeće pokretanje Platforme za ravnopravnost u energetske sektoru od strane Glavne uprave Komisije za energetiku;

⁽¹⁾ SL C 76, 28.2.2018., str. 93..

Donošenje rodno osjetljivog proračuna

33. podsjeća da donošenje *rodno osjetljivog proračuna* podrazumijeva rodno osviještenu politiku cijelog proračunskog postupka rad uključivanja perspektive rodne ravnopravnosti u sve odluke o prihodima i rashodima;

34. sa zabrinutošću prima na znanje zaključke dviju nedavno izrađenih studija koje je Europski parlament proveo 2015. i 2017. i u kojima se ističe nedovoljna primjena načela donošenja rodno osjetljivog proračuna u praksi i izostanak napretka u donošenju rodno osjetljivog proračuna u razdoblju 2015.–2017. ⁽¹²⁾;

35. izražava zabrinutost zbog toga što rodna osviještenost nije uvrštena među 11 kriterija za procjenu utvrđenih u Uredbi o Instrumentu za izgradnju otpornosti; općenitije govoreći, Europski revizorski sud ⁽¹³⁾ smatra da u proračun EU-a nije uključena rodna perspektiva jer u velikoj mjeri nedostaju ključni elementi kao što su rodna analiza, rodno povezani ciljevi, pokazatelji i odgovornost putem izvješćivanja;

36. izražava žaljenje zbog toga što nedavno objavljena komunikacija „Strategija financiranja prelaska na održivo gospodarstvo” ⁽¹⁴⁾ ne sadržava rodnu perspektivu, posebno s obzirom na to da je uključivost jedno od četiri glavna područja za koja je utvrđeno da su potrebne dodatne mjere kako bi financijski sustav u potpunosti mogao podržavati prelazak gospodarstva na održivost;

37. poziva Komisiju i Vijeće da se obvežu na donošenje rodno osjetljivog proračuna kako bi se osigurala primjena tog načela na cijeli proračun EU-a i potpuna provedba preporuka Europskog revizorskog suda, među ostalim prilikom preispitivanja aktualnog višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) sredinom provedbenog razdoblja i provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost;

38. upućuje na mišljenje OR-a „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.–2025.” ⁽¹⁵⁾, koje sadržava poziv na jasnije povezivanje te strategije i glavnih političkih prioriteta i strategija EU-a, a posebno prelaska na klimatski neutralno gospodarstvo; pozdravlja mišljenje OR-a „Rodna dimenzija u okviru strukturnih i kohezijskih fondova za razdoblje 2021.–2027. s posebnim osvrtom na pripremu operativnih programa” ⁽¹⁶⁾, u kojem se naglašava potreba da se rodna ravnopravnost smatra međusektorskim kriterijem za izradu programa kohezijske politike, ciljem kojemu moraju težiti programi te snažnim čimbenikom koji doprinosi postizanju ciljeva kohezijske politike koji se tiču održivog i uravnoteženog razvoja;

Međunarodna razina

39. pozdravlja odluku Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC) da usvoji rodnu politiku ⁽¹⁷⁾ i provedbeni plan radi uključivanja rodni pitanja u svoj rad;

40. pozdravlja uspostavu posebnog programa u okviru UNFCCC-a – Poboljšanog programa rada u području rodne ravnopravnosti iz Lime (LWPG) i Akcijskog plana za rodnu ravnopravnost (GAP) – čija je svrha riješiti problem nepostojanja rodno osviještene i rodno osjetljive provedbe klimatskih politika te osigurati da glasovi žena budu uključeni u globalnu raspravu i međunarodne pregovore o klimatskim promjenama; posebno pozdravlja imenovanje nacionalnih kontaktnih točaka za rodna pitanja i pitanja klimatskih promjena (NGFPCC) za svaku stranku;

⁽¹²⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/660058/IPOL_BRI\(2020\)660058_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/660058/IPOL_BRI(2020)660058_EN.pdf).

⁽¹³⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_10/SR_Gender_mainstreaming_EN.pdf.

⁽¹⁴⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0390&qid=1635262292392&from=HR>.

⁽¹⁵⁾ CDR 2016/2020.

⁽¹⁶⁾ CDR 2503/2021.

⁽¹⁷⁾ https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2020/05/IPCC_Gender_Policy_and_Implementation_Plan.pdf.

41. prima na znanje da su u konvencijama iz Rija ⁽¹⁸⁾ prepoznate bitne poveznice između rodni pitanja; upućuje na Pekinšku deklaraciju i njezinu Platformu za akciju kao najopsežniji izvor smjernica i inspiracije za postizanje rodne ravnopravnosti, u čijem se odjeljku K ⁽¹⁹⁾ posebno se naglašava da su žene i djevojčice izložene većem riziku od osjetljivih ekosustava i opisuje degradacija prirodnog svijeta, kojoj pridonose posljedice antropogenih klimatskih promjena;
42. traži jamstvo da će se u okviru nacionalno utvrđenih doprinosa te regionalno i lokalno utvrđenih doprinosa uzimati u obzir socijalni čimbenici i rodna perspektiva;
43. pozdravlja preambulu Pariškog sporazuma u kojoj se poziva na postizanje rodne ravnopravnosti i poticanje osnaživanja žena kako bi se doprinijelo ograničavanju globalnog zagrijavanja; pozdravlja to što je u Pariškom sporazumu uvažena potreba za usvajanjem rodno osjetljivih pristupa prilikom prilagodbe (članak 7. stavak 5.) i poduzimanju napora za izgradnju kapaciteta (članak 11. stavak 2.), ali izražava žaljenje zbog nedostatka djelovanja u tom pogledu i nedostatka plana za daljnje korake.

Bruxelles, 27. siječnja 2022.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁸⁾ Riječ je o Konvenciji UN-a o biološkoj raznolikosti (CBD), Okvirnoj konvenciji UN-a o promjeni klime (UNFCCC) i Konvenciji UN-a o suzbijanju dezertifikacije (UNCCD).

⁽¹⁹⁾ https://beijing20.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/CSW/PFA_E_Final_WEB.pdf.

Mišljenje Europskog odbora regija – Akcijski plan EU-a: Prema postizanju nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla

(2022/C 270/06)

Izvjestiteljica:	Marieke Schouten (NL/Zeleni), članica Općinskog poglavarstva Općine Nieuwegein
Referentni dokument/i:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Put prema zdravom planetu za sve – Akcijski plan EU-a: Prema postizanju nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla COM(2021) 400 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA,

Opće napomene

1. pozdravlja Komunikaciju Europske komisije „Akcijski plan EU-a: Prema nultoj stopi onečišćenja zraka, vode i tla” i njezinu usmjerenost na zdravlje i horizontalni pristup. OR sa zanimanjem iščekuje najavljene mjere i prijedloge te poziva na njihovu međusobnu usklađenost i dosljednost s drugim inicijativama u okviru zelenog plana;
2. naglašava potrebu za potpunom provedbom zakonodavstva EU-a u skladu s načelima UFEU-a utvrđenima u članku 191. stavku 2. (načelo predostrožnosti i načela preventivnog djelovanja koja podrazumijevaju da se šteta nanosena okolišu sprečava što bliže izvoru i da za nanošenje štete plaćaju onečišćivači);
3. naglašava da je onečišćenje velik problem koji treba rješavati djelotvornim višerazinskim upravljanjem i prekograničnim pristupom: svaki dionik ima svoju ulogu, a djelovanje na svim razinama potrebno je kako bi se spriječile negativne posljedice za lokalne i regionalne vlasti na kraju lanca;
4. čvrsto vjeruje da je onečišćenje simptom neodržive proizvodnje i potrošnje koje se temelje na neograničenom rastu i crpljenju sirovina te da se taj problem može riješiti samo ako prijeđemo na kružno gospodarstvo;
5. pozdravlja šest glavnih ciljeva za 2030. kao početak, ali izražava žaljenje zbog toga što većina ciljeva nije nova. OR smatra da su potrebne ambicioznije i dodatne mjere te potiče Komisiju da započne kontinuirani postupak preispitivanja i prilagodbe ciljeva kako bi se ostvarila vizija za 2050. i da uključi OR u taj proces;
6. naglašava da će ti ciljevi na europskoj razini iziskivati ambiciozan i integriran pristup – pri čemu će se pitanja okoliša trebati sustavno rješavati u svim područjima politika – kojim bi se povezale ambicije, rokovi, postupci i alati raznih politika u području okoliša;
7. pozdravlja činjenicu da je zdravlje jedan od glavnih aspekata akcijskog plana za nultu stopu onečišćenja. Integracija pitanja povezanih sa zdravljem okoliša ključna je za uvođenje promjena potrebnih za smanjenje izloženosti uzročnicima stresa u okolišu, posebno osoba koje žive u osjetljivim uvjetima ⁽¹⁾, s obzirom na to da je diljem svijeta onečišćenje glavni uzročnik bolesti i prerane smrti povezanih s okolišem.

⁽¹⁾ Izvješće Europske agencije za okoliš (EEA) br. 22/2018: Nejednaka izloženost i nejednake posljedice.

8. ponovno ističe potrebu da Parlament, Vijeće i Komisija uzmu u obzir prijedloge koje su građani i građanke iznijeli u okviru Konferencije o budućnosti Europe u pogledu nulte stope onečišćenja i u tom pogledu osiguraju provedbu novih ambicioznih pravila;

9. ističe da bi oporavak nakon pandemije trebao biti usmjeren na pristup „Jedno zdravlje”, uz uvažavanje međusobne povezanosti zdravlja ljudi, okoliša i životinja. Pristup „Jedno zdravlje” mora imati vodeću ulogu u ciljevima i zakonodavstvu želimo li postići održivost i zdrave regije;

Veća prevencija na izvoru

10. pozdravlja novu hijerarhiju nulte stope onečišćenja koja se temelji na „obrnutoj piramidi”, ali žali zbog toga što se „otklanjanje štete nastale onečišćenjem” gotovo uopće ne uzima u obzir;

11. naglašava da lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu u provedbi tog akcijskog plana na terenu, ali tu ulogu mogu ispuniti samo ako se na razini EU-a uvede preventivni pristup s djelotvornim politikama koje se bave izvorima onečišćenja;

12. pozdravlja preispitivanje Direktive o industrijskim emisijama i ambiciozniji pristup usmjeren na smanjenje emisija na izvoru. Direktivom o industrijskim emisijama trebalo bi doprinijeti postizanju ciljeva kružnog gospodarstva;

13. ponavlja da su pravila o emisijama posebno djelotvoran pristup; stoga preporučuje da se više pozornosti posveti njihovu postroženju, kao boljem načinu smanjenja emisija na izvoru;

14. u cilju stvaranja jednakih uvjeta na međunarodnoj razini podržava rad međunarodne zajednice na pronalaženju najboljih raspoloživih tehnika (NRT), uključujući tehnologije u nastajanju koje bi se upotrebljavale za smanjenje industrijskih emisija, a temeljile bi se na sužavanju raspona tih emisija;

15. poziva na ubrzanje pregleda i provedbe zahtjeva iz referentnog dokumenta o NRT-ima za razne industrijske onečišćivače te na primjenu strožih zahtjeva u pogledu emisija u okviru preispitivanja procesa integriranog sprečavanja i kontrole onečišćenja;

16. naglašava važnost inicijative za održive proizvode najavljene u akcijskom planu za kružno gospodarstvo u pogledu onečišćenja okoliša uzrokovanog proizvodima tijekom cijelog njihovog životnog ciklusa, od vađenja sirovina i proizvodnje do upotrebe i recikliranja. Smatra da bi se potencijalni doprinos inicijative za održive proizvode akcijskom planu mogao opisati na konkretniji način;

Jačanje načela „onečišćivač plaća”

17. naglašava da ne bi trebalo dopustiti da vlade djeluju same: svi sektori imaju važnu ulogu u kontroli onečišćenja i otklanjanju štete za okoliš na izvoru;

18. poziva da proizvodi i roba koji se uvoze u EU budu u skladu s istim ekološkim standardima koji su na snazi u EU-u. U protivnom bi se trebalo primjenjivati europsko načelo „onečišćivač plaća”;

19. naglašava da načelo „onečišćivač plaća” predstavlja temelj politike EU-a za zaštitu okoliša te da iziskuje da troškove mjera poduzetih za sprečavanje, kontrolu i uklanjanje onečišćenja snose onečišćivači;

20. ističe izvješće ⁽²⁾ Europskog revizorskog suda u kojem je utvrđeno da su opseg i primjena načela „onečišćivač plaća” nepotpuni i da troškove uklanjanja onečišćenja trenutačno često snose vlade;

(²) Tematsko izvješće 12/2021: Načelo „onečišćivač plaća”: Nedosljedna primjena u politikama i mjerama EU-a u području okoliša.

21. poziva da se načelo „onečišćivač plaća” bolje integrira u zakonodavstvo o okolišu, posebno smanjenjem ograničenja emisija kako bi se dodatno smanjilo preostalo onečišćenje i rješavanje problema raspršenog onečišćenja iz svih izvora, uključujući poljoprivredu;

22. naglašava da proizvođači moraju biti pravno i financijski odgovorni za mjere ublažavanja koje su potrebne za borbu protiv onečišćenja u cijelom lancu vrijednosti putem proširene odgovornosti proizvođača za ekološke troškove i troškove odlaganja sve potrošačke robe i ambalažnih materijala;

Bolja provedba i praćenje

23. ističe da troškovi i izgubljena korist EU-a od nepostizanja ekoloških ciljeva navedenih u zakonodavstvu EU-a o okolišu iznose oko 55 milijardi EUR godišnje⁽³⁾;

24. ističe da nisu sve onečišćujuće tvari jednako štetne za ljudsko zdravlje i okoliš te da stoga analiza koja se temelji na rizicima može omogućiti bolju koordinaciju ekoloških i gospodarskih aspekata;

25. naglašava da lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu u provedbi ekoloških i industrijskih politika i široke ovlasti u provedbi kontrole onečišćenja te u tom pogledu pozdravlja vodeću inicijativu br. 5: „Zajednička provedba nulte stope onečišćenja”.

26. skreće pozornost na analizu⁽⁴⁾ Europske agencije za okoliš (EEA) koja pokazuje da je neoptimalna provedba zakonodavstva o okolišu najčešće rezultat nedjelotvorne koordinacije među tijelima te nedostatka: administrativnih kapaciteta, financijskih sredstava, znanja i podataka, mehanizama usklađenosti i integracije politika. Platforma dionika za nultu stopu onečišćenja trebala bi poticati bolju koordinaciju među svim razinama vlasti i među područjima politika. OR snažno podupire novu platformu i pozdravlja svoju ulogu u njoj kao priznanje velike važnosti lokalnih i regionalnih vlasti za ostvarenje cilja nulte stope onečišćenja;

27. žali zbog toga što se u odjeljku 3.1. tog akcijskog plana ne spominje lokalna i regionalna dimenzija; poziva na veću uključenost lokalnih i regionalnih vlasti te ponavlja da je tim vlastima potrebna financijska i tehnička potpora za provedbu ciljeva na terenu;

28. ističe da se problemi u provedbi ne mogu riješiti isključivo povećanjem količine zakonodavstva. Mehanizmi potpore, izgradnja kapaciteta za lokalne i regionalne vlasti, razmjena znanja i inovacije ključni su za postizanje ciljnih vrijednosti i standarda;

29. naglašava da se mogu iskoristiti inicijative EU-a kao što su partnerstva u okviru Plana EU-a za gradove i da bi trebalo razmisliti o aktivnom uspostavljanju novih ekoloških partnerstava za potporu provedbi;

30. pozdravlja razvoj integriranog okvira za praćenje i izgleda za postizanje nulte stope onečišćenja i poziva na to da se svi relevantni podaci prikupe, usklade i stave na raspolaganje svima. OR naglašava važnost usklađivanja navedenog okvira s novim okvirom za praćenje koji se planira u sklopu Akcijskog programa za okoliš;

Potporna mjerama za postizanje nulte stope onečišćenja na lokalnoj i regionalnoj razini

31. pozdravlja nastojanje Komisije da surađuje s gradovima i regijama u okviru Sporazuma za zelene gradove, Nagrade za zelenu prijestolnicu i nagrade Europski zeleni list te u okviru inicijative Europska godina zelenijih gradova jer se njima potiču poboljšanja;

⁽³⁾ Studija iz 2019.: Troškovi neprovođenja zakonodavstva EU-a o okolišu

⁽⁴⁾ Izvješće EEA-a o ekološkim pokazateljima 21/2017.

32. ističe potrebu za pristupom usmjerenim na konkretna područja. Konkretna politika ne bi trebala planirati samo za gradske zajednice nego i za druge vrste zajednica, ovisno o posebnim zemljopisnim okolnostima;
33. naglašava da poboljšanje okoliša prostornim dizajnom, kao što je širenje visokokvalitetnih zelenih i plavih površina u urbanim područjima, donosi „trostruku korist” jer rezultira smanjenjem onečišćenja okoliša i podupiranjem bioraznolikosti, poboljšanjem zdravlja i dobiti gradskog stanovništva te poticanjem socijalne kohezije i integracije ⁽⁵⁾;
34. naglašava važnost prirodnih rješenja jer se pomoću njih može doći do održivih i troškovno učinkovitih rješenja kojima se stvaraju gospodarske prilike, potiče zapošljavanje i pospješuju javno zdravlje i dobrobit. Lokalnim i regionalnim vlastima trebalo bi ponuditi tehničku potporu, razmjenu znanja i izgradnju kapaciteta kako bi im se omogućilo da razmotre posredne koristi u svojim postupcima javne nabave;
35. ponovno ističe sveobuhvatan pristup koji se sastoji od toga da općine bolje kombiniraju akcijske planove protiv buke i planove za kvalitetu zraka s planovima održive gradske mobilnosti kako bi se poboljšala zaštita od buke i kvaliteta zraka privlačnim javnim prijevozom i učinkovitim promicanjem vožnje biciklom i hodanja;
36. podržava pokretanje i stalnu potporu živim laboratorijima za zelena digitalna rješenja i pametnu nultu stopu onečišćenja. Lokalni digitalni blizanci mogu pomoći u razvoju lokalnih i regionalnih mjera za zelenu i digitalnu transformaciju. Kontrola vlade nad digitalizacijom neophodna je jer je održivi razvoj sada neodvojivo povezan s digitalnim svijetom;
37. poziva na to da se u europski podatkovni prostor uključi razmjena podataka o održivosti kako bi vrijednosni lanci mogli doprinijeti ozelenjivanju industrija. Nadalje, utvrđivanjem standarda na razini EU-a za pohranu i razmjenu podataka osigurat će se dostupnost podataka koji se mogu upotrijebiti za prelazak na nultu stopu onečišćenja;
38. pozdravlja prijedlog suradnje Europske komisije i OR-a na sastavljanju pregleda zelenih rezultata regija EU-a, koji će biti temelj nove nagrade za Zelenu regiju godine;

Posebna pitanja

Zrak

39. napominje da je onečišćenje zraka najveći okolišni rizik za zdravlje u EU-u; može mu se pripisati 400 000 slučajeva prerane smrti godišnje ⁽⁶⁾;
40. ponavlja ⁽⁷⁾ da djelotvorne politike kvalitete zraka iziskuju djelovanje i suradnju na globalnoj, europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini. U skladu s načelom supsidijarnosti, provedba uvelike ovisi o nacionalnim, regionalnim i lokalnim mjerama prilagođenima posebnim okolnostima;
41. pozdravlja namjeru Komisije da standarde kvalitete zraka EU-a bolje uskladi s najnovijim preporukama Svjetske zdravstvene organizacije i da ojača odredbe o praćenju, modeliranju i planovima za kvalitetu zraka kako bi pomogla lokalnim i regionalnim vlastima; naročito treba bolje uskladiti odredbe o praćenju, modeliranju i planovima za kvalitetu zraka;
42. predlaže da se ciljne vrijednosti Svjetske zdravstvene organizacije iz 2121. koriste kao cilj koji treba postići do 2050., ali da se preporučene vrijednosti ne koriste kao granične vrijednosti s obzirom na to da mnoge države članice još ne ispunjavaju ni trenutne granične vrijednosti;

⁽⁵⁾ Zdrav okoliš, zdrav život: kako okoliš utječe na zdravlje i dobrobit u Europi

⁽⁶⁾ EEA: Kvaliteta zraka u Europi – izvješće za 2020.

⁽⁷⁾ Budućnost politike EU-a za čisti zrak u okviru cilja nulte razine onečišćenja

43. preporučuje da se uzmu u obzir zaključci savjetovanja OR-ovih regionalnih središta o provedbi direktiva EU-a o kvaliteti zraka (AAQ) i o obvezi smanjenja nacionalnih emisija te izvješće o provedbi ⁽⁸⁾ Europskog parlamenta u kojem se direktiva o kvaliteti zraka opisuje kao „djelomično učinkovit alat koji je potrebno poboljšati”;

44. ističe da je pandemija stvorila određeni zamah poticanjem promjene načina prijevoza i preraspodjele cestovnog prostora za pješaćenje, vožnju biciklom i zeleniji prostor, čime se izbjegava povratak gradovima u kojima dominiraju automobili s visokim razinama onečišćenja zraka;

45. ističe da su potrebni dodatni naponi kako bi se smanjile razine onečišćenja mirisima te smatra da je Direktiva o industrijskim emisijama glavni alat za borbu protiv onečišćenja mirisima jer obuhvaća sve oblike emisija. OR naglašava važnost građanske znanosti i sudjelovanja javnosti u rješavanju problema onečišćenja mirisima. Višerazinskim pristupom koji uključuje različite doprinose raznih dionika moguće je osnažiti građane da sudjeluju u odlukama o njihovom okolišu te pružiti potporu tvorcima politika i poduzećima koja ispuštaju mirise kako bi donosili utemeljene odluke i bolje rješavali pitanje onečišćenja mirisima;

Voda

46. pozdravlja cilj smanjenja ispuštanja mikroplastike u okoliš za 30 % i potiče Europsku komisiju da utvrdi jasne definicije mikroplastike, ali i da radi na sprečavanju ispuštanja mikroplastike i netkanih materijala na izvoru predlaganjem strožih sankcija za namjerno ispuštanje mikroplastike;

47. pozdravlja izmjenu Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i podržava inicijativu da se ta direktiva iskoristi za oporabu vrijednih hranjivih tvari i inicijativu za razmatranje novih tvari kao što su farmaceutski ostaci i mikroplastika;

48. preporučuje procjenu djelotvornosti tih mjera i razmatranje potrebnih ulaganja u farmaceutske proizvode i mikroplastiku u žarišnim točkama u kojima postoje ekološki rizici ili rizici za izvore pitke vode;

49. zalaže se za praćenje tvari u površinskim i podzemnim vodama primjenom inovativnih tehnika praćenja i ocjenjivanja te za uključivanje tog praćenja u izmjenu Direktive o prioritetnim tvarima i Direktive o podzemnim vodama. Ističe potrebu za razmjenom informacija o ispuštanjima u slivnim područjima jer emisije onečišćujućih tvari imaju posljedice nizvodno u ekosustavu;

50. izražava zabrinutost zbog toga što je ponovna upotreba vode u EU-u i dalje ograničena te smatra da bi se to moglo poboljšati proširenjem područja primjene uredbe EU-a o minimalnim zahtjevima za ponovnu upotrebu vode kako bi se uključila upotreba vode za navodnjavanje zelenih površina u urbanim područjima, parkovima, vrtovima i terenima za javnu upotrebu (npr. rekreacija, sport);

Buka

51. ističe da se svake godine izgubi milijun zdravih godina života zbog utjecaja buke na zdravlje ⁽⁹⁾. Smanjenje onečišćenja bukom s cesta ključno je za rješavanje tog sve većeg problema javnog zdravlja;

52. smatra da je potrebno djelovati na europskoj razini kako bi se podržali lokalni i regionalni naponi u cilju smanjenja onečišćenja bukom iz cestovnog, željezničkog i zračnog prometa jamčenjem bolje provedbe i izvršenja zahtjeva u pogledu mapiranja i izvješćivanja u skladu s Direktivom o buci iz okoliša;

53. potiče Komisiju da procijeni mogućnost izmjene Direktive o buci iz okoliša kako bi se postavili ambiciozni obvezni ciljevi za smanjenje buke i time približilo preporučenim graničnim vrijednostima Svjetske zdravstvene organizacije te poziva sve dionike da osmisle plan djelovanja;

⁽⁸⁾ Rezolucija Europskog parlamenta od 25. ožujka 2021. o provedbi direktiva o kvaliteti zraka: Direktive 2004/107/EZ i Direktive 2008/50/EZ (2020/2091(INI)) (SL C 494, 8.12.2021., str. 64.).

⁽⁹⁾ <https://www.eea.europa.eu/publications/health-risks-caused-by-environmental>

54. zalaže se za preusmjerenje fokusa s mjera kojima se ublažava prekomjerna buka na mjere kojima se u potpunosti sprečava buka, primjerice na podupiranje održivih načina prijevoza kao što su hodanje i vožnja biciklom, što je od ključne važnosti za ostvarenje znatnog i dugoročnog smanjenja buke;

Tlo

55. naglašava važnost djelotvorne izvršivosti u pogledu kvalitete i podrijetla tla. U tom je pogledu jedinstveni dokaz o podrijetlu i kvaliteti tla u svim državama članicama EU-a ključan kako bi lokalne i regionalne vlasti zaustavile prijevoz i upotrebu onečišćenog tla diljem regija, čime se onečišćivača oslobađa odgovornosti;

56. naglašava iznimnu važnost zdravog tla za dobrobit i blagostanje te se zalaže za preventivni pristup onečišćenju tla koji se temelji na riziku. Naglasak ne bi trebao biti samo na kemijskoj kvaliteti već i na fizičkom i biološkom stanju tla;

57. smatra da plastika pri odlaganju na odlagališta otpada ispušta otrovne kemikalije u tlo i podzemne vode. Kada se njome loše gospodari, plastika zagađuje tlo, plovne putove i oceane. Toksični aditivi i mikroplastika sadržani u kiši, tlu, plovnim putovima, oceanima i na planinama ne mogu se ukloniti recikliranjem, odlaganjem ili spaljivanjem. Promjena je moguća samo uz pravno obvezujuća ograničenja globalne proizvodnje plastike za osnovne namjene;

58. pozdravlja strategiju EU-a za tlo i najavu zakonodavnog akta EU-a o zdravlju tla jer je podrška zaštiti tla pomoću europskog okvira ključan korak prema klimatskoj neutralnosti, obnovi biološke raznolikosti, nultoj stopi onečišćenja te zdravom i održivom prehrambenom sustavu. Istodobno se zalaže za fleksibilnost u nacionalnoj provedbi mjera u okviru akcijskog plana i nove strategije za tlo jer postoje velike regionalne razlike u području prostornog planiranja, krajolika, tla (sastav) i upotrebe tla;

59. pozdravlja nastojanja Komisije da poljoprivrednicima savjetuje da usvoje prakse kojima se smanjuje onečišćenje, odnosno emisije amonijaka i nitrata. Važno je istaknuti i druge emisije iz poljoprivrednog sektora, kao što su fosfati, metali, pesticidi i farmaceutski proizvodi;

60. poziva na to da se posebna pozornost posveti tradicionalnim difuznim emisijama. Ponekad je nemoguće postići nove standarde, što dovodi do ograničenja uporabe onečišćenih područja. Stoga pristup temeljen na smanjenju onečišćenja na izvoru treba kombinirati sa strategijom za uklanjanje tih postojećih izvora onečišćenja;

Opasne tvari

61. zalaže se za uvođenje proaktivnih mjera za ograničavanje kemikalija prije njihova ulaska u lanac; to uključuje i propise o sigurnoj uporabi tvari koje se stavljaju na tržište. EU bi trebao regulirati kemijske tvari na temelju njihovih unutarnjih štetnih svojstava za ljude i okoliš, čak i u slučaju znanstvene nesigurnosti, uzimajući u obzir i rizik od izloženosti tim tvarima i njihovu korist za društvo te utvrditi i isključiti specifične, neprihvatljive rizike;

62. smatra da je Uredba REACH ključni instrument za kontrolu opasnih tvari koje ulaze u okoliš. Od presudne je važnosti da se postupci autorizacije i ograničenja iz Uredbe REACH koriste u većem opsegu te da se na popis predloženih tvari uvrsti više posebno zabrinjavajućih tvari;

63. poziva na uvođenje ograničenja na razini EU-a za problematične primjene opasnih perfluoralkilnih i polifluoralkilnih tvari i njihove emisije. Mnoge od njih izazivaju veliku zabrinutost jer su iznimno postojane i imaju štetan učinak na zdravlje ljudi i okoliš.

64. ističe da u vezi s mnogim opasnim tvarima trenutačno nema dovoljno znanja o (eko)toksikološkim posljedicama za okoliš ili posljedicama koje se prenose preko okoliša. Znanstvene dokaze o utjecaju kemijskih tvari na okoliš i zdravlje trebalo bi neprestano razmatrati i ažurirati te ih učiniti dostupnima, posebno u pogledu rizika za ljude i okoliš.

Bruxelles, 27. siječnja 2022.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Apostolos TZITZIKOSTAS

III

(Pripremni akti)

ODBOR REGIJA

INTERACTIO – POTPUNO NA DALJINU – 148. PLENARNO ZASJEDANJE OR-A, 26.1.2022.–
27.1.2022**Mišljenje Europskog odbora regija – Ususret cestovnom prijevozu s nultom stopom emisija: uvođenje
infrastrukture za alternativna goriva i jačanje standarda učinkovitosti u pogledu emisija CO₂**

(2022/C 270/07)

Izvjestitelj:	Adrian Teban (RO/EPP), načelnik Gradske općine Cugir, Okrug Alba
Referentni dokumenti:	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uvođenju infrastrukture za alternativna goriva i stavljanju izvan snage Direktive 2014/94/EU Europskog parlamenta i Vijeća COM(2021) 559 final Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2019/631 u pogledu postrožavanja standardnih vrijednosti emisija CO ₂ za nova osobna vozila i nova laka gospodarska vozila u skladu s povećanjem klimatskih ambicija COM(2021) 556 final Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom Odboru i Odboru regija: Strateški plan uvođenja skupa dodatnih mjera za potporu brzom uvođenju infrastrukture za alternativna goriva COM(2021) 560 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2019/631 u pogledu postrožavanja standardnih vrijednosti emisija CO₂ za nova osobna vozila i nova laka gospodarska vozila u skladu s povećanjem klimatskih ambicija

COM(2021) 556 final

Amandman 1.

Uvodna izjava

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(9) (...) Stroži standardi smanjenja emisija CO₂ tehnološki su neutralni za ostvarenje ciljnih vrijednosti za cijeli vozni park koje se njima utvrđuju. Razne su tehnologije dostupne, a takve će biti i dalje, kako bi se ostvarila ciljna vrijednost od nula emisija za cijeli vozni park. Vozila s nultim emisijama trenutačno su baterijska električna vozila, vozila s gorivnim ćelijama i druga vozila s pogonom na vodik, a tehnološke inovacije i dalje traju. Vozila s nultim i niskim emisijama, u koja spadaju i učinkovita hibridna električna vozila na punjenje, i dalje imaju svoju ulogu u tranziciji.</p>	<p>(9) (...) Stroži standardi smanjenja emisija CO₂ tehnološki su neutralni za ostvarenje ciljnih vrijednosti za cijeli vozni park koje se njima utvrđuju samo ako se njima uzimaju u obzir emisije CO₂ upobrijebljenog goriva, među ostalim i emisije nastale njegovom proizvodnjom. Razne su tehnologije dostupne, a takve će biti i dalje, kako bi se ostvarila ciljna vrijednost od nula emisija za cijeli vozni park. Vozila s nultim emisijama trenutačno su baterijska električna vozila, vozila s gorivnim ćelijama i druga vozila s pogonom na vodik, a tehnološke inovacije i dalje traju. Vozila s nultim i niskim emisijama, u koja spadaju i učinkovita hibridna električna vozila na punjenje i vozila s pogonom na e-goriva iz obnovljivih izvora, napredna biogoriva i bioplina, i dalje imaju svoju ulogu u tranziciji.</p>

Obrazloženje

Vozila s niskim emisijama i goriva poput naprednih biogoriva potrebno je uzeti u obzir u regionalnom kontekstu ako je teško razviti električna vozila s nultom emisijom. Vidjeti sljedeći amandman.

Amandman 2.

Prijedlog nove uvodne izjave nakon uvodne izjave

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<p>(9.a) <i>Specifične značajke regija (kao što su geografski položaj i klimatski uvjeti) mogu otežati potpunu elektrifikaciju automobila i lakih vozila za cestovni prijevoz. U takvim bi regijama vozila na e-goriva iz obnovljivih izvora, biogoriva i hibridna vozila, iako ne odgovaraju definiciji nultih emisija ispušnih plinova, mogla imati povoljnije ukupne i fleksibilne standarde vrijednosti emisija CO₂ u usporedbi s vozilima s nultom emisijom ispušnih plinova i zbog toga ih ne bi trebalo isključiti iz jedinstvenog tržišta od 2035. godine nadalje. Europska komisija bi zbog toga trebala nastojati pronaći mogućnost da se uzmu u obzir vozila s pogonom na e-goriva iz obnovljivih izvora, biogoriva i hibridna vozila pri definiranju ciljnih vrijednosti za cijeli vozni park koje proizvođači vozila moraju na vrijeme postići prije nego što taj cilj stupi na snagu. Trebalo bi pružiti posebne smjernice za prethodno navedene vrste regija o tome kako postići cilj klimatski neutralne mobilnosti. Usto, trebalo bi im pružiti ciljanu potporu iz različitih fondova EU-a.</i></p>

Obrazloženje

Trebalo bi poduprijeti regije u kojima geografski ili klimatski uvjeti otežavaju potpunu elektrifikaciju vozila za cestovni prijevoz.

Amandman 3.

Uvodna izjava

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(11) Ciljne bi vrijednosti u revidiranim standardnim vrijednostima CO₂ trebala pratiti europska strategija kako bi se riješili problemi proizašli iz povećanja proizvodnje vozila s nultim emisijama i povezane tehnologije, kao i potrebe za usavršavanjem i prekvalifikacijom radnika u sektoru te gospodarska diversifikacija i preusmjeravanje aktivnosti. Prema potrebi trebalo bi razmotriti financijsku potporu na razini EU-a i država članica kako bi se privukla privatna ulaganja, uključujući ulaganja u okviru Europskog socijalnog fonda plus, Fonda za pravednu tranziciju, Inovacijskog fonda, Mehanizma za oporavak i otpornost te drugih instrumenata višegodišnjeg financijskog okvira i instrumenta Next Generation EU u skladu s pravilima o državnim potporama. Državama članicama će se na temelju revidiranih pravila o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju omogućiti da podrže poduzeća u dekarboniziranju vlastitih procesa proizvodnje te uvedu zelenije tehnologije u kontekstu nove industrijske strategije.</p>	<p>(11) Ciljne bi vrijednosti u revidiranim standardnim vrijednostima CO₂ trebao pratiti europski mehanizam za pravednu tranziciju automobilskeg sektora i regija kako bi se riješili problemi proizašli iz povećanja proizvodnje vozila s nultim emisijama, zelene tranzicije u automobilskeg industriji, među dobavljačima za automobilskeg industriju i povezane tehnologije, kao i potrebe za usavršavanjem i prekvalifikacijom radnika u sektoru te gospodarska diversifikacija i preusmjeravanje aktivnosti. Taj europski mehanizam za pravednu tranziciju automobilskeg sektora i regija treba omogućiti financijsku potporu na razini EU-a uz pomoć budućih i postojećih dodatnih sredstava i koordiniranom uporabom fondova kao što su Socijalni fond za klimu, Europski socijalni fond plus, Fond za pravednu tranziciju, Inovacijski fond, Mehanizam za oporavak i otpornost te drugi instrumenti višegodišnjeg financijskog okvira i instrumenta Next Generation EU ili shema „pravedne tranzicije” plana ulaganja InvestEU, u skladu s pravilima o državnim potporama i dopunjenu uz pomoć dodatnih programa država članica. Državama članicama će se na temelju revidiranih pravila o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju omogućiti da podrže poduzeća u dekarboniziranju vlastitih procesa proizvodnje te uvedu zelenije tehnologije u kontekstu nove industrijske strategije.</p>

Obrazloženje

Zakonodavni prijedlog s tako dalekosežnim posljedicama za radnike, industriju i regije treba predvidjeti konkretni „mehanizam za pravednu tranziciju” za europsku automobilskeg industriju i njezine dobavljače te regije u kojima se ta industrija nalazi. Posljedice će osjetiti svi na regionalnoj razini gdje se prekvalifikacija treba odvijati u sklopu industrije. Taj mehanizam treba biti uključiv za cijeli automobilskeg sektor i utemeljen na podacima koji jasno odražavaju teritorijalni učinak zakonodavstva.

Ovaj amandman povezan je s amandmanima 4. i 6.

Amandman 4.

Uvodna izjava (24)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(24) Mogućnost dodjele prihoda od premija za prekomjerne emisije posebnom fondu ili relevantnom programu ocijenjena je kao potrebna u skladu s člankom 15. stavkom 5. Uredbe (EU) 2019/631, uz zaključak da bi se time znatno povećalo administrativno opterećenje, a da pritom automobilski sektor ne bi imao izravne koristi u toj tranziciji. Stoga će se prihod od premija za prekomjerne emisije i dalje smatrati prihodom općeg proračuna Unije u skladu s člankom 8. stavkom 4. Uredbe (EU) 2019/631.</p>	<p>(24) Mogućnost dodjele prihoda od premija za prekomjerne emisije posebnom fondu ili relevantnom programu ocijenjena je kao potrebna u skladu s člankom 15. stavkom 5. Uredbe (EU) 2019/631, uz zaključak da bi se time znatno povećalo administrativno opterećenje, a da pritom automobilski sektor ne bi imao izravne koristi u toj tranziciji. Stoga će se prihod od premija za prekomjerne emisije i dalje smatrati prihodom općeg proračuna Unije u skladu s člankom 8. stavkom 4. Uredbe (EU) 2019/631. Međutim, „europski mehanizam za pravednu tranziciju automobilskog sektora i regija” treba omogućiti ciljano financiranje regija iz postojećih fondova (navedenih u uvodnoj izjavi 11.) na temelju provedbe detaljnog mapiranja teritorijalnih učinaka tog zakonodavstva. Srednjoročna procjena višegodišnjeg financijskog okvira kao prioritet treba odrediti povezivanje dostupnih fondova iz prethodno navedenih izvora u „europski mehanizam za pravednu tranziciju automobilskog sektora i regija”.</p>

Obrazloženje

„Europski mehanizam za pravednu tranziciju automobilskog sektora i regija” potreban je za podupiranje dobavljača za automobilsku industriju, koja predstavlja važan gospodarski sektor u mnogim europskim regijama. Dok bi proizvođači originalne opreme mogli biti bolje pripremljeni za nadolazeće promjene, cijeloj industriji lanca opskrbe koja se uglavnom sastoji od malih i srednjih poduzeća moglo bi nedostajati strateških i internih financijskih mogućnosti za prilagodbu vještina i proizvodnje promjenama u lancu vrijednosti u automobilskoj industriji. Dodatni fondovi mogli bi postati potrebni za fond za pravednu tranziciju u odnosu na trenutno dogovorene 17,5 milijardi EUR kako bi fond za pravednu tranziciju u dovoljnoj mjeri bio usklađen s dalekosežnim promjenama koje će donijeti paket „Spremni za 55 %”.

Ovaj amandman povezan je s amandmanima 3. i 6.

Amandman 5.

Članak 1. točka 9.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>9. umeće se sljedeći stavak 14.a:</p> <p>„Članak 14.a</p> <p>Izvešće o napretku</p> <p>Komisija je do 31. prosinca 2025. i svake dvije godine nakon toga dužna izvijestiti o napretku prema cestovnoj mobilnosti s nultim emisijama. U izvješću se ponajprije prati i procjenjuje potreba za mogućim dodatnim mjerama, uključujući financijska sredstva, kako bi se olakšao prelazak.</p> <p>Komisija pri izvješćivanju uzima u obzir sve čimbenike koji pridonose troškovno učinkovitom napretku prema klimatskoj neutralnosti do 2050. To uključuje uvođenje vozila s nultim i niskim emisijama, napredak u postizanju ciljeva za uvođenje infrastrukture za punjenje i opskrbu u skladu s Uredbom o infrastrukturi za alternativna goriva, mogući doprinos inovativnih tehnologija i održivih alternativnih goriva za postizanje klimatski neutralne mobilnosti, učinak na potrošače, napredak u socijalnom dijalogu, kao i aspekte koji se odnose na daljnje olakšavanje gospodarski održivog i društveno pravednog prelaska na cestovnu mobilnost s nultim emisijama.”;</p>	<p>9. umeće se sljedeći stavak 14.a:</p> <p>„Članak 14.a</p> <p>Izvešće o napretku</p> <p>Komisija je do 31. prosinca 2023. i svake dvije godine nakon toga dužna izvijestiti o napretku prema cestovnoj mobilnosti s nultim emisijama. U izvješću se ponajprije prati i procjenjuje potreba za mogućim dodatnim mjerama, uključujući financijska sredstva, kako bi se olakšao prelazak. Ta procjena treba se temeljiti na teritorijalnoj procjeni učinka kojom se na razini NUTS 2 utvrđuju izazovi za svaku regiju i načini za smanjivanje rizika povezanih s tim izazovima.</p> <p>Komisija pri izvješćivanju uzima u obzir sve čimbenike koji pridonose troškovno učinkovitom napretku prema klimatskoj neutralnosti do 2050. To uključuje uvođenje vozila s nultim i niskim emisijama, napredak u postizanju ciljeva za uvođenje infrastrukture za punjenje i opskrbu u skladu s Uredbom o infrastrukturi za alternativna goriva, mogući doprinos inovativnih tehnologija i održivih alternativnih goriva za postizanje klimatski neutralne mobilnosti, napredak i učinak na regionalnoj razini (NUTS 2), učinak na potrošače, uključujući potrošače iz ranjivih skupina, napredak u socijalnom dijalogu, kao i aspekte koji se odnose na daljnje olakšavanje gospodarski održivog i društveno pravednog prelaska na cestovnu mobilnost s nultim emisijama.”;</p>

Obrazloženje

Utjecaj zakonodavstva uglavnom će se osjećati na regionalnoj razini, a Komisija treba pomoću detaljnog mapiranja teritorijalnog učinka utvrditi izazove i rizike povezane s tom tranzicijom.

Amandman 6.

Članak 1. točka 10. podtočka (b)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
10. Članak 15. mijenja se kako slijedi: (b) stavci od 2. do 5. brišu se,	10. Članak 15. mijenja se kako slijedi: (b) stavci od 2. do 4. brišu se, (c) stavak 5. zamjenjuje se sljedećim: 5. Kako bi se osiguralo da nitko neće biti izostavljen i kako bi se tu tranziciju učinilo društveno pravednom, Komisija treba predložiti „mehanizam za pravednu tranziciju” za automobilski sektor, uključujući višerazinski dijalog s dotičnim lokalnim i regionalnim vlastima, uzimajući u obzir teritorijalni utjecaj ove Uredbe s obzirom na transformaciju industrije proizvodnje automobila i dobavljača za automobilsku industriju i utjecaj na regionalne gospodarske strukture i radnu snagu u automobilskoj industriji.

Obrazloženje

Dok Uredba koja je na snazi predviđa moguće uvođenje financijske potpore programa za pravednu tranziciju, taj aspekt potrebno je izbrisati iz zakonodavnog Prijedloga. Izvorna zamisao o financiranju pravedne tranzicije pomoću prihoda od premija za prekomjerne emisije možda neće biti dovoljna za osiguravanje pravedne tranzicije svih automobilskih regija i možda neće osigurati dovoljnu proračunsku dostupnost financijskih resursa.

Fond za pravednu tranziciju sam po sebi, uz trenutno dogovorenih 17,5 milijardi EUR, možda također neće biti dovoljan za suočavanje s izazovima iz paketa „Spremni za 55 %”. Zbog toga se predlaže izrada koordinacijskog mehanizma za pravednu tranziciju automobilskog sektora i regija, iskorištavajući potencijal postojećih fondova.

Ovaj amandman povezan je s amandmanima 3. i 4.

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uvođenju infrastrukture za alternativna goriva i stavljanju izvan snage Direktive 2014/94/EU Europskog parlamenta i Vijeća

COM(2021)559 final

Amandman 7.

Uvodna izjava

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(...) Ciljevi koji se temelje na udaljenosti za mrežu TEN-T trebali bi osigurati punu pokrivenost mjesta za punjenje električnom energijom duž glavnih cestovnih mreža Europske unije i time osigurati jednostavno i neometano putovanje u cijeloj Uniji.	(...) Ciljevi koji se temelje na udaljenosti za mrežu TEN-T trebali bi osigurati punu pokrivenost mjesta za punjenje električnom energijom duž glavnih cestovnih mreža Europske unije i time osigurati jednostavno i neometano putovanje u cijeloj Uniji. Ako se zbog regionalnih čimbenika kao što su geografski položaj ili gustoća naseljenosti ulaganje u javno dostupnu infrastrukturu pokaže problematičnim, trebalo bi pružiti mogućnost financijske potpore sredstvima EU-a.

Obrazloženje

Kako bi se poštovala transregionalna priroda mreže TEN-T i izbjeglo ometanje europske kohezije, treba zadržati pristup temeljen na udaljenosti, ali uz nužnu financijsku podršku iz bilo kojeg od fondova EU-a dostupnih za privatna ili javna mjesta za punjenje.

Amandman 8.

Uvodna izjava

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(10) Nacionalne ciljeve koji se temelje na voznom parku trebalo bi utvrditi na osnovi ukupnog broja registriranih električnih vozila u toj državi članici na temelju zajedničke metodologije koja uzima u obzir tehnološki razvoj kao što je povećanje dometa vožnje električnih vozila ili tržišnog prodora mjesta za brzo punjenje na kojima se može napuniti veći broj vozila po mjestu punjenja nego na uobičajenom mjestu punjenja. U metodologiji se u obzir moraju uzeti i različiti obrasci punjenja električnih vozila na baterije i hibridnih vozila na punjenje. Metodologijom kojom se normiraju nacionalni ciljevi koji se temelje na voznom parku prema ukupnoj najvećoj izlaznoj snazi javno dostupne infrastrukture za punjenje trebala bi se omogućiti fleksibilnost u primjeni različitih tehnologija punjenja u državama članicama.</p>	<p>(10) Nacionalne ciljeve koji se temelje na voznom parku trebalo bi utvrditi na osnovi ukupnog broja registriranih električnih vozila u toj državi članici, uz maržu od otprilike 10 % do 20 % koju još treba utvrditi, na temelju zajedničke metodologije koja uzima u obzir tehnološki razvoj kao što je povećanje dometa vožnje električnih vozila ili tržišnog prodora mjesta za brzo punjenje na kojima se može napuniti veći broj vozila po mjestu punjenja nego na uobičajenom mjestu punjenja. U metodologiji se u obzir moraju uzeti i različiti obrasci punjenja električnih vozila na baterije i hibridnih vozila na punjenje. Metodologijom kojom se normiraju nacionalni ciljevi koji se temelje na voznom parku prema ukupnoj najvećoj izlaznoj snazi javno dostupne infrastrukture za punjenje trebala bi se omogućiti fleksibilnost u primjeni različitih tehnologija punjenja u državama članicama.</p>

Obrazloženje

Ukupan broj električnih vozila registriranih u jednoj državi članici nije dovoljan jer ne uzima u obzir, na primjer, vozila iz drugih zemalja, posebno tijekom praznika, ali i u drugim prilikama kao što su velika događanja, sajmovi itd.

Amandman 9.

Uvodna izjava

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(34) Tim bi se ciljevima trebale uzeti u obzir vrste plovila koja se opskrbljuju i gustoća njihova prometa. Pomorske luke s malom gustoćom prometa određenih kategorija brodova trebalo bi izuzeti od obvezujućih zahtjeva za odgovarajuće kategorije brodova na temelju minimalne razine gustoće prometa kako bi se izbjeglo postavljanje neiskorištenog kapaciteta. Isto tako, obvezujući ciljevi ne bi trebali biti usmjereni na najveću potražnju, nego na odgovarajuću ponudu kako bi se izbjegao nedovoljno iskorišteni kapacitet i uzele u obzir operativne značajke luke. Pomorski promet važna je poveznica za koheziju i gospodarski razvoj otoka u Europskoj uniji. Kapacitet proizvodnje energije na tim otocima možda nije uvijek dovoljan kako bi se zadovoljila potražnja za energijom potrebnom za opskrbu električnom energijom s kopna. U tom bi slučaju otoci trebali biti izuzeti od tog zahtjeva, osim ako i dok se ta električna veza s kopnom ne završi ili ako postoji dostatan lokalni kapacitet iz čistih izvora energije.</p>	<p>(34) Tim bi se ciljevima trebale uzeti u obzir vrste plovila koja se opskrbljuju i gustoća njihova prometa. Pomorske luke s malom gustoćom prometa određenih kategorija brodova trebalo bi izuzeti od obvezujućih zahtjeva za odgovarajuće kategorije brodova na temelju minimalne razine gustoće prometa kako bi se izbjeglo postavljanje neiskorištenog kapaciteta. Isto tako, obvezujući ciljevi ne bi trebali biti usmjereni na najveću potražnju, nego na odgovarajuću ponudu kako bi se izbjegao nedovoljno iskorišteni kapacitet i uzele u obzir operativne značajke luke. Pomorski promet važna je poveznica za koheziju i gospodarski razvoj otoka i najudaljenijih regija u Europskoj uniji. Kapacitet proizvodnje energije na tim otocima i u najudaljenijim regijama možda nije uvijek dovoljan kako bi se zadovoljila potražnja za energijom potrebnom za opskrbu električnom energijom s kopna. U tom bi slučaju otoci i najudaljenije regije trebali biti izuzeti od tog zahtjeva, osim ako i dok se ta električna veza s kopnom ili susjednim zemljama ne završi ili ako postoji dostatan lokalni kapacitet iz čistih izvora energije.</p>

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 10.

Uvodna izjava

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(...) Postojeće nacionalne okvire politike trebalo bi revidirati kako bi se jasno opisalo na koji će način države članice ispuniti znatno veću potrebu za javno dostupnom infrastrukturom za punjenje i opskrbu, kako je izražena u obvezujućim ciljevima. Revidirani okviri trebali bi jednako tako obuhvatiti sve vrste prijevoza, uključujući one za koje ne postoje obvezujući ciljevi uvođenja.</p>	<p>(...) Postojeće nacionalne okvire politike trebalo bi revidirati kako bi se jasno opisalo na koji će način države članice ispuniti znatno veću potrebu za javno dostupnom infrastrukturom za punjenje i opskrbu, kako je izražena u obvezujućim ciljevima. Revizija se treba temeljiti na teritorijalnoj analizi, identificirajući različite potrebe za različite podnacionalne subjekte, i treba uzeti u obzir lokalne i regionalne vještine i strategije za uvođenje infrastrukture za opskrbu koje su lokalne i regionalne vlasti već razvile. Revidirani okviri trebali bi jednako tako obuhvatiti sve vrste prijevoza, uključujući one za koje ne postoje obvezujući ciljevi uvođenja.</p>

Obrazloženje

Definicija nacionalnih okvira politike za uvođenje alternativnih goriva treba se temeljiti na stvarnom pristupu višerazinskog upravljanja kako bi se u potpunosti uzeli u obzir interesi regionalnih i lokalnih vlasti i njihove strategije za uvođenje infrastrukture za alternativna goriva koja već postoji u različitim „planovima održive urbane mobilnosti” (SUMP) ili drugim regionalnim strategijama za mobilnost.

Amandman 11.

Uvodna izjava

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(39) Komisija bi putem razmjena informacija i najbolje prakse između država članica trebala olakšavati razvoj i provedbu revidiranih nacionalnih okvira politike država članica.	(39) Komisija bi putem razmjena informacija i najbolje prakse između država članica te regionalnih i lokalnih vlasti trebala olakšavati razvoj i provedbu revidiranih nacionalnih okvira politike država članica.

Obrazloženje

Okvir višerazinskog upravljanja treba biti integriran u prijedlog uvođenja infrastrukture za alternativna goriva. Njime bi se moglo koordinirati uvođenje te infrastrukture u državama članicama i popuniti potencijalne praznine.

Amandman 12.

Uvodna izjava

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(...) Države članice trebaju na lokalnoj razini uspostaviti i održavati odgovarajuće instrumente za promicanje uvođenja infrastrukture za punjenje i opskrbu i za vlastite vozne parkove, posebno za čiste autobuse i autobuse s nultim emisijama.	(...) Države članice trebaju na lokalnoj razini uspostaviti i održavati odgovarajuće instrumente za promicanje uvođenja infrastrukture za punjenje i opskrbu i za vlastite vozne parkove, posebno za čiste autobuse i autobuse s nultim emisijama te za brzo punjenje, kao i za mogućnosti noćnog punjenja dostupne svim javnim prijevoznicima.

Obrazloženje

Javnim prijevoznicima potrebne su mogućnosti opskrbe za njihov vozni park, kako za noćno punjenje, tako i za brzo punjenje za prijevoz na dugim relacijama. Te mogućnosti trebaju biti javno dostupne. Potrebne su političke poluge i poticaji za omogućavanje takve javno dostupne infrastrukture.

Amandman 13.

Prijedlog nove uvodne izjave nakon uvodne izjave

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	(45.a) <i>Upute za uporabu mjesta za punjenje trebale bi zbog potrošača biti što ujednačenije, postupci standardizirani, a korištenje intuitivno i uz pomoć simbola jednostavno razumljivo. Uz to bi trebao biti moguć odabir jezika. Mora se osigurati kompatibilnost s operativnim sustavima uobičajenih elektroničkih uređaja (npr. pametnih telefona, tableta).</i>

Objasnenje

Kako bi uporaba mjesta za punjenje korisnicima bila što lakša i brža, postupak bi trebao biti jednostavan i, po mogućnosti, standardiziran, uzimajući u obzir npr. korisnike koji ne govore jezik zemlje.

Amandman 14.

Uvodna izjava

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(47) Ključno je da svi dionici u ekosustavu električne mobilnosti mogu lako komunicirati digitalnim sredstvima kako bi krajnjem korisniku osigurali najbolju kvalitetu usluge. Za to su potrebni jedinstveni identifikatori relevantnih dionika u lancu vrijednosti. U tu bi svrhu države članice trebale imenovati organizaciju za registraciju identifikacije za izdavanje i upravljanje jedinstvenim identifikacijskim kodovima („ID”) kako bi se identificirali barem operatori mjesta za punjenje i pružatelji usluga mobilnosti. Organizacija za registraciju identifikacije trebala bi prikupljati informacije o identifikacijskim kodovima e-mobilnosti koji su već u uporabi u predmetnoj državi članici; prema potrebi izdavati nove kodekse e-mobilnosti operatorima mjesta za punjenje i pružateljima usluga mobilnosti na temelju zajedničke dogovorene logike na razini Europske unije u kojoj su formatirani identifikacijski kodovi za električnu mobilnost; omogućiti razmjenu i provjeru jedinstvenosti tih kodeksa e-mobilnosti s pomoću mogućeg budućeg zajedničkog repozitorija za registraciju identifikacije. Komisija bi trebala izdati tehničke smjernice o uspostavi te organizacije, oslanjajući se na programsku aktivnost za potporu programu „Prikupljanje podataka povezanih s mjestima za punjenje/opskrbu za alternativna goriva i jedinstveni identifikacijski kodovi povezani s dionicima e-mobilnosti” („IDACS”).	(47) Ključno je da svi dionici u ekosustavu električne mobilnosti mogu lako komunicirati digitalnim sredstvima kako bi krajnjem korisniku osigurali najbolju kvalitetu usluge. Za to su potrebni jedinstveni identifikatori relevantnih dionika u lancu vrijednosti. Raspon dionika trebao bi biti što širi te osobito uključivati proizvođače i distributere energije. U tu bi svrhu države članice trebale imenovati organizaciju za registraciju identifikacije za izdavanje i upravljanje jedinstvenim identifikacijskim kodovima („ID”) kako bi se identificirali barem operatori mjesta za punjenje i pružatelji usluga mobilnosti. Organizacija za registraciju identifikacije trebala bi prikupljati informacije o identifikacijskim kodovima e-mobilnosti koji su već u uporabi u predmetnoj državi članici; prema potrebi izdavati nove kodekse e-mobilnosti operatorima mjesta za punjenje i pružateljima usluga mobilnosti na temelju zajedničke dogovorene logike na razini Europske unije u kojoj su formatirani identifikacijski kodovi za električnu mobilnost; omogućiti razmjenu i provjeru jedinstvenosti tih kodeksa e-mobilnosti s pomoću mogućeg budućeg zajedničkog repozitorija za registraciju identifikacije. Komisija bi trebala izdati tehničke smjernice o uspostavi te organizacije, oslanjajući se na programsku aktivnost za potporu programu „Prikupljanje podataka povezanih s mjestima za punjenje/opskrbu za alternativna goriva i jedinstveni identifikacijski kodovi povezani s dionicima e-mobilnosti” („IDACS”). Glavni bi cilj trebala biti međusektorska suradnja radi maksimalnog povećanja sinergije.

Obrazloženje

Trebalo bi se pobrinuti za to da svi uključeni dionici surađuju i daju svoj doprinos cjelokupnoj usluzi kupcima i radu mjesta za punjenje.

Amandman 15.

Uvodna izjava

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(...) Komisija bi stoga trebala preispitati ovu Uredbu do kraja 2026., posebno u pogledu utvrđivanja ciljeva za mjesta za punjenje teških vozila električnom energijom, kao i ciljeva za infrastrukturu za alternativna goriva za plovila i zrakoplove s nultim emisijama u vodnom prometu i zrakoplovstvu.	(...) Komisija bi trebala procijeniti učinak ove Uredbe najkasnije dvije godine nakon njezina stupanja na snagu, na temelju konkretnih utvrđenih ciljeva, uzimajući u obzir cjelokupni ciklus emisija vozila za svaku tehnologiju i njezin utjecaj na emisije CO₂ u cestovnom prijevozu, kao i utjecaj svake tehnologije na potrošača (ukupni trošak vlasništva). Komisija bi također trebala preispitati ovu Uredbu do kraja 2026., posebno u pogledu utvrđivanja ciljeva za mjesta za punjenje teških vozila električnom energijom, kao i ciljeva za infrastrukturu za alternativna goriva za plovila i zrakoplove s nultim emisijama u vodnom prometu i zrakoplovstvu.

Obrazloženje

Evaluacija Uredbe trebala bi se temeljiti na konkretnim kriterijima te bi stoga trebalo uputiti na konkretne utvrđene ciljeve.

Amandman 16.

Članak 1. stavak 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
3. Ovom se Uredbom uspostavlja mehanizam izvješćivanja kako bi se potaknula suradnja i osiguralo dobro praćenje napretka. Mehanizam se sastoji od strukturiranog, transparentnog, iterativnog postupka između Komisije i država članica u svrhu finalizacije nacionalnih okvira politike i njihove naknadne provedbe te odgovarajućeg djelovanja Komisije.	3. Ovom se Uredbom uspostavlja mehanizam izvješćivanja kako bi se potaknula suradnja i osiguralo dobro praćenje napretka. Mehanizam se sastoji od strukturiranog, transparentnog, iterativnog postupka i postupka višerazinskog upravljanja između Komisije i država članica u svrhu finalizacije nacionalnih okvira politike, uzimajući u obzir lokalne i regionalne strategije za uvođenje infrastrukture za alternativna goriva koje su već razvile lokalne i regionalne vlasti , i njihove naknadne provedbe te odgovarajućeg djelovanja Komisije.

Obrazloženje

Definicija nacionalnih okvira politike za uvođenje alternativnih goriva treba se temeljiti na stvarnom pristupu višerazinskog upravljanja kako bi se u potpunosti uzeli u obzir interesi regionalnih i lokalnih vlasti i njihove strategije za uvođenje infrastrukture za alternativna goriva koja već postoji u različitim „planovima održive urbane mobilnosti” (SUMP) ili drugim regionalnim strategijama za mobilnost.

Amandman 17.

Članak 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>1. Države članice osiguravaju da:</p> <ul style="list-style-type: none"> — javno dostupne postaje za punjenje lakih vozila budu uvedene razmjerno porastu broja lakih električnih vozila u upotrebi; — na svojem državnom području uvode javno dostupne postaje za punjenje namijenjene lakim vozilima koje osiguravaju dostatnu izlaznu snagu tih vozila. <p>U tu svrhu države članice osiguravaju da su na kraju svake godine, počevši od godine iz članka 24., kumulativno ispunjeni sljedeći ciljevi izlazne snage:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) za svako lako električno vozilo na baterije registrirano na njihovu državnom području, ukupna izlazna snaga od najmanje 1 kW osigurava se s pomoću javno dostupnih postaja za punjenje; i (b) za svako lako hibridno vozilo na punjenje registrirano na njihovu državnom području, ukupna izlazna snaga od najmanje 0,66 kW osigurava se s pomoću javno dostupnih postaja za punjenje. <p>2. (...)</p> <p>3. Susjedne države članice osiguravaju da najveće udaljenosti iz točaka (a) i (b) nisu prekoračene za prekogranične odjeljke osnovne mreže TEN-T i sveobuhvatne mreže TEN-T.</p>	<p>1. Države članice osiguravaju da:</p> <ul style="list-style-type: none"> — javno dostupne postaje za punjenje lakih vozila budu uvedene razmjerno porastu broja lakih električnih vozila u upotrebi; — na svojem državnom području na teritorijalno uravnotežen način uvode javno dostupne postaje za punjenje namijenjene lakim vozilima koje osiguravaju dostatnu izlaznu snagu tih vozila. <p>U tu svrhu države članice osiguravaju da su na kraju svake godine, počevši od godine iz članka 24., kumulativno ispunjeni sljedeći ciljevi izlazne snage:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) za svako lako električno vozilo na baterije registrirano na njihovu državnom području, ukupna izlazna snaga od najmanje 1 kW osigurava se s pomoću javno dostupnih postaja za punjenje; i (b) za svako lako hibridno vozilo na punjenje registrirano na njihovu državnom području, ukupna izlazna snaga od najmanje 0,66 kW osigurava se s pomoću javno dostupnih postaja za punjenje. <p>2. (...)</p> <p>3. Države članice pri izgradnji i promicanju infrastrukture za punjenje u skladu sa stavkom 2. također uzimaju u obzir ciljeve iz članka 174. UFEU-a te osiguravaju dostupnost u slabije naseljenim područjima.</p> <p>4. Susjedne države članice osiguravaju da najveće udaljenosti iz točaka (a) i (b) nisu prekoračene za prekogranične odjeljke osnovne mreže TEN-T i sveobuhvatne mreže TEN-T.</p>

Obrazloženje

Kako bi se unaprijedilo alternativne pogonske sustave, potrebna infrastruktura za punjenje mora biti dostupna i izvan mreža TEN-T u područjima u kojima je broj korisnika manji zbog manje gustoće naseljenosti i u kojima je privatno uvođenje manje profitabilno.

Amandman 18.

Članak 3. stavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>2. Države članice osiguravaju minimalnu pokrivenost javno dostupnim mjestima za punjenje namijenjenima lakim vozilima na cestovnoj mreži na svojem državnom području. U tu svrhu države članice osiguravaju:</p> <p>(a) duž osnovne mreže TEN-T, javno dostupna skupna mjesta za punjenje namijenjena lakim vozilima koja ispunjavaju sljedeće zahtjeve uvode se u svakom smjeru putovanja s najvećom udaljenosti od 60 km između njih:</p> <p>i. do 31. prosinca 2025. svako skupno mjesto za punjenje mora imati izlaznu snagu od najmanje 300 kW i uključivati najmanje jednu postaju za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 150 kW;</p> <p>ii. do 31. prosinca 2030. svako skupno mjesto za punjenje mora imati izlaznu snagu od najmanje 600 kW i uključivati najmanje dvije postaje za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 150 kW;</p> <p>(b) duž sveobuhvatne mreže TEN-T, javno dostupna skupna mjesta za punjenje namijenjena lakim vozilima koja ispunjavaju sljedeće zahtjeve uvode se u svakom smjeru putovanja s najvećom udaljenosti od 60 km između njih:</p> <p>i. do 31. prosinca 2030. svako skupno mjesto za punjenje mora imati izlaznu snagu od najmanje 300 kW i uključivati najmanje jednu postaju za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 150 kW;</p> <p>ii. do 31. prosinca 2035. svako skupno mjesto za punjenje mora imati izlaznu snagu od najmanje 600 kW i uključivati najmanje dvije postaje za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 150 kW.</p>	<p>2. Države članice osiguravaju minimalnu pokrivenost javno dostupnim mjestima za punjenje namijenjenima lakim vozilima na cestovnoj mreži na svojem državnom području. U tu svrhu države članice osiguravaju:</p> <p>(a) duž osnovne mreže TEN-T, javno dostupna skupna mjesta za punjenje namijenjena lakim vozilima koja ispunjavaju sljedeće zahtjeve uvode se u svakom smjeru putovanja s najvećom udaljenosti od 60 km između njih:</p> <p>i. do 31. prosinca 2025. svako skupno mjesto za punjenje mora imati izlaznu snagu od najmanje 500 kW i uključivati najmanje jednu postaju za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 250 kW;</p> <p>ii. do 31. prosinca 2030. svako skupno mjesto za punjenje mora imati izlaznu snagu od najmanje 900 kW i uključivati najmanje dvije postaje za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 250 kW;</p> <p>(b) duž sveobuhvatne mreže TEN-T, javno dostupna skupna mjesta za punjenje namijenjena lakim vozilima koja ispunjavaju sljedeće zahtjeve uvode se u svakom smjeru putovanja s najvećom udaljenosti od 60 km između njih:</p> <p>i. do 31. prosinca 2030. svako skupno mjesto za punjenje mora imati izlaznu snagu od najmanje 500 kW i uključivati najmanje jednu postaju za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 250 kW;</p> <p>ii. do 31. prosinca 2035. svako skupno mjesto za punjenje mora imati izlaznu snagu od najmanje 900 kW i uključivati najmanje dvije postaje za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 250 kW.</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	(c) <i>u propisno opravdanim slučajevima, u regijama s nekim specifičnim značajkama (poput geografske lokacije, problematične topografije ili gustoće naseljenosti) i ako se zahtjev koji se temelji na udaljenosti teško može opravdati iz perspektive socio-ekonomskih troškova i koristi, mogu se ugraditi postaje za punjenje manje izlazne snage. Međutim, svako skupno mjesto za punjenje mora imati izlaznu snagu od najmanje 300 kW i uključivati najmanje jednu postaju za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 150 kW. Države članice obavještavaju Komisiju o takvim iznimkama.</i>

Obrazloženje

Nedavna studija Europskog parlamenta ⁽¹⁾ pokazala je da je predložena snaga punjenja za mjesta za punjenje na mreži TEN-T i gradskim čvorovima preniska. To bi moglo spriječiti primjenu električnih vozila.

Iznimke su potrebne jer pristup temeljen isključivo na udaljenosti s obzirom na lokaciju infrastrukture za punjenje nije usklađen s lokalnom i regionalnom potrebom za infrastrukturom za opskrbu. Utvrđivanje istih ciljeva koji se temelje na udaljenosti i ciljeva za punjenje za cijelu Uniju ne uzima u obzir regionalne različitosti (gustoću naseljenosti, geografski položaj).

Amandman 19.

Članak 4. stavak 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(...)	(...)
(d) do 31. prosinca 2025. u svakom gradskom čvoru bit će uspostavljena javno dostupna mjesta za punjenje namijenjena teškim vozilima s ukupnom snagom od najmanje 600 kW koja nude postaje za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 150 kW;	(d) do 31. prosinca 2025. u svakom gradskom čvoru bit će uspostavljena javno dostupna mjesta za punjenje namijenjena teškim vozilima s ukupnom snagom od najmanje 900 kW koja pružaju postaje za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 300 kW;
(e) do 31. prosinca 2030. u svakom gradskom čvoru bit će uspostavljena javno dostupna mjesta za punjenje namijenjena teškim vozilima s ukupnom snagom od najmanje 1 200 kW koja nude postaje za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 150 kW.	(e) do 31. prosinca 2030. u svakom gradskom čvoru bit će uspostavljena javno dostupna mjesta za punjenje namijenjena teškim vozilima s ukupnom snagom od najmanje 2 000 kW koja nude postaje za punjenje s pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 300 kW.

⁽¹⁾ Research for TRAN Committee – Alternative fuel infrastructures for heavy-duty vehicles | Think Tank | European Parliament (europa.eu).

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	(f) u propisno opravdanim slučajevima, u regijama s nekim specifičnim značajkama (poput geografske lokacije, problematične topografije ili gustoće naseljenosti) i ako zahtjev koji se temelji na udaljenosti teško može opravdati iz perspektive socio-ekonomskih troškova i koristi, mogu se ugraditi postaje za punjenje manje izlazne snage, ali s ukupnom izlaznom snagom od najmanje 600 kW za teška vozila i pojedinačnom izlaznom snagom od najmanje 150 kW. Države članice obavještavaju Komisiju o takvim iznimkama.

Obrazloženje

Isto kao za amandman 18.

Amandman 20.

Članak 6. stavak 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>1. Države članice osiguravaju da se na njihovu državnom području do 31. prosinca 2030. uspostavi najmanji broj javno dostupnih postaja za opskrbu vodikom.</p> <p>U tu svrhu države članice osiguravaju da do 31. prosinca 2030. javno dostupne postaje za opskrbu vodikom s najmanjim kapacitetom od 2 t/dan i opremljene s crpkom od najmanje 700 bara budu uvedene duž osnovne mreže TEN-T i sveobuhvatne mreže TEN-T s najvećom udaljenosti od 150 km između njih. (...)</p>	<p>1. Države članice osiguravaju da se na njihovu državnom području do 31. prosinca 2027. uspostavi najmanji broj javno dostupnih postaja za opskrbu vodikom.</p> <p>U tu svrhu države članice osiguravaju da do 31. prosinca 2027. javno dostupne postaje za opskrbu vodikom s najmanjim kapacitetom od 4 t/dan i opremljene s crpkom od najmanje 700 bara budu uvedene duž osnovne mreže TEN-T i sveobuhvatne mreže TEN-T s najvećom udaljenosti od 150 km između njih. (...)</p>

Obrazloženje

Projekti kamiona na vodik već postoje u mnogim državama članicama i regijama. Za njih je smjesta potrebna sigurnost planiranja. Stoga je potrebno odrediti raniji rok i veće kapacitete.

Amandman 21.

Članak 13. stavak 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>3. Države članice osiguravaju da nacionalni okviri politike prema potrebi uzimaju u obzir interese regionalnih i lokalnih tijela, posebno u pogledu infrastrukture za punjenje i opskrbu za javni prijevoz, kao i interese predmetnih dionika.</p>	<p>3. Države članice osiguravaju da nacionalni okviri politike uzimaju u obzir interese regionalnih i lokalnih tijela, posebno u pogledu infrastrukture za punjenje i opskrbu za javni prijevoz, kao i interese predmetnih dionika. Nacionalni okviri politike trebaju uključivati mehanizam za savjetovanje na podnacionalnoj razini radi uključivanja trajnog okvira povratnih informacija na lokalnoj razini u predmetne strategije država članica za uvođenje infrastrukture za alternativna goriva. Infrastruktura za alternativna goriva mora biti dostupna u svim regijama. Zbog toga ciljevi za uvođenje regionalne (NUTS 2) infrastrukture za alternativna goriva trebaju biti uključeni kako bi se osigurala kohezija Unije.</p>

Obrazloženje

Dok se u uvodnoj izjavi 16. i uvodnoj izjavi 38. utvrđuje potreba za uključivanje višerazinskog pristupa u nacionalne okvire politike, to nije detaljnije definirano u odgovarajućem članku, što bi značilo propuštenu priliku za uključivanje mehanizma za savjetovanje za lokalne i regionalne vlasti u nacionalne okvire politike, a to bi omogućilo vrijedne povratne informacije na regionalnoj razini za predmetne strategije država članica za uvođenje infrastrukture za alternativna goriva i doprinijelo njihovoj cjelokupnoj koherentnosti.

Amandman 22.

Članak 13. stavak 4.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
4. Prema potrebi , države članice surađuju putem savjetovanja ili zajedničkih okvira politike kako bi osigurale da mjere potrebne za postizanje ciljeva ove Uredbe budu koherentne i koordinirane. (...)	4. Države članice surađuju putem savjetovanja ili zajedničkih političkih okvira kako bi osigurale da mjere potrebne za postizanje ciljeva ove Uredbe budu koherentne, koordinirane s podnacionalnom razinom i da poštuju načelo supsidijarnosti i višerazinskog upravljanja . (...)

Obrazloženje

Isto kao za amandman 21.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Pravedna tranzicija

- Ističe da je potrebno provesti istraživanje i mapiranje posljedica na zapošljavanje i trendova prelaska na klimatski neutralnu automobilsku industriju. Zbog toga Komisija treba procijeniti teritorijalni učinak ove Uredbe na automobilsku industriju, radnu snagu i regije;
- naglašava da je prelazak europske automobilske industrije na vozila s nultom stopom emisija dosad najsveobuhvatnija strukturna promjena u tom sektoru, s brojnim učincima na radnike, dobavljače i automobilske koncerne u Europi. S obzirom na tu veliku preobrazbu jednog od ključnih europskih sektora, OR poziva Europsku komisiju da pokrene holistički i dugoročni strateški dijalog o transformaciji automobilske industrije u EU-u sa svim relevantnim dionicima (proizvođačima originalne opreme, dobavljačima, sindikatima, akademskom zajednicom, udrugama za zaštitu okoliša, nevladinim organizacijama, civilnim društvom, regijama i gradovima itd.) kako bi se promjenama u tom sektoru pružala politička podrška, analizirale potrebe i davala podrška; podržava postojeće oblike suradnje na razini EU-a, u kojoj sudjeluju regionalne i lokalne vlasti, poput Saveza za automobilske vještine, koji se bavi prekvalifikacijom i usavršavanjem radnika u automobilskom sektoru, razmjenom podataka i poticanjem dijaloga među svim relevantnim partnerima i dionicima u tom sektoru;
- podržava osmišljavanje posebnih planova za prekvalifikaciju i usavršavanje, osposobljavanje i preraspodjelu radnika u automobilskom sektoru, posebno u regijama koje su najviše pogođene tranzicijom;
- podržava omogućavanje dostupnosti javnih resursa za program pravedne tranzicije za automobilske ekosustav. Njezin model treba biti sadašnja platforma za pravednu tranziciju. Financiranje za regionalne planove pomoću mehanizma za pravednu tranziciju danas služi milijunima radnika u ugljično intenzivnim industrijskim područjima kao što je iskopavanje ugljena, uključujući zasebni fond za pravednu tranziciju;
- poziva Komisiju da uspostavi „Europski mehanizam za pravednu tranziciju automobilske industrije i regija” koji bi trebao iskoristiti europske fondove i da osigura da taj mehanizam prevladava izazove u regijama koje su najviše pogođene transformacijom te dospije do svih malih i srednjih poduzeća u lancu opskrbe kako bi se ona prilagodila promjenama u automobilskom lancu vrijednosti;
- taj mehanizam za pravednu tranziciju treba se temeljiti na sljedećim načelima:

(a) prikladni resursi,

(b) podrška politike i razmjena najboljih praksi,

(c) planiranje tranzicije i socijalni dijalog.

Fondovi dodijeljeni u sklopu mehanizma moraju biti namijenjeni izravno pogođenoj radnoj snazi i transparentno raspoređeni po regijama i gradovima u bliskoj suradnji s javnim tijelima nadležnima za osposobljavanje i cjeloživotno učenje. Oni ne smiju biti subvencija za automobilske tvrtke, nego javno ulaganje u usavršavanje, diversifikaciju i obuku radne snage;

7. objeručke prihvaća inicijativu za osnivanje „Saveza regija za pravednu i poštenu tranziciju europske automobilske industrije i s njom povezane opskrbe industrije”. Te regije, koje imaju snažan automobilski sektor, žele aktivno osigurati da nijedna regija ne bude zapostavljena i da novi i održivi sustavi mobilnosti koji koriste alternativna goriva budu cjenovno pristupačni i dostupni svim građanima u svim regijama. OR u potpunosti podržava zahtjev Saveza za uspostavu mehanizma pravedne tranzicije za regije koje ovise o automobilskoj industriji kako bi se moglo upravljati promjenama u tom sektoru;

8. ističe da ulaganja u strukovno i visokotehnološko obrazovanje koje je nužno za stjecanje novih vještina u električnoj mobilnosti treba učiniti dostupnima na lokalnoj i regionalnoj razini;

9. podržava održavanje novih postupaka u alternativnim vidovima mobilnosti u istoj automobilskoj tvrtki na istom području, uz davanje prednosti postojećim postrojenjima;

Infrastruktura za alternativna goriva

10. smatra da je intenzivno uvođenje infrastrukture za punjenje i opskrbu alternativnih pogonskih sustava, zajedno s novim standardima za emisije CO₂, a posebno ubrzanjem elektromobilnosti, ključan uvjet za postizanje klimatskih ciljeva na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini. Obveze koje je EU preuzeo u pogledu infrastrukture za punjenje i opskrbu gorivom dosad nisu ispunjene;

11. pozdravlja činjenicu da pretvaranjem Direktive o infrastrukturi za alternativna goriva u uredbu Komisija prvi put na razini EU-a predlaže obvezne, jedinstvene i, prije svega, multimodalne minimalne zahtjeve za tu infrastrukturu u državama članicama;

12. podržava potpunu dekarbonizaciju sektora cestovnog prijevoza do 2050.;

13. ističe da u načelu mora postojati otvorenost prema proizvođačima u pogledu različitih vrsta pogonskih i tehničkih rješenja kako bi se postigao cilj da se od 2035. u EU-u registriraju samo vozila s nultim emisijama;

14. slijedeći načelo tehnološke neutralnosti, Komisija mora osigurati tehnološko natjecanje, kao i alternativna rješenja za ruralna i udaljena područja, kao što su napredna biogoriva (vidjeti kriterije održivosti za biogoriva u Prilogu IX. Direktivi o obnovljivim izvorima energije);

15. poziva na procjenu intenziteta emisije biogoriva⁽²⁾; ta procjena mora uzeti u obzir cjelokupni životni ciklus biogoriva i njihov učinak na promjenu uporabe zemljišta, neizravne čimbenike promjene uporabe zemljišta, biološku raznolikost i sigurnost hrane;

16. posebna bi se pozornost trebala obratiti na:

— javna mjesta za punjenje u gradskim područjima u kojima sve veći broj električnih vozila neće imati pristup privatnim parkiralištima,

— javna mjesta za punjenje u udaljenim i ruralnim područjima;

17. poziva na promicanje razvoja upotrebe vodika u cestovnom prijevozu jer je ta tehnologija trenutno u dinamičnoj fazi, te na stvaranje uvjeta za dovoljno sveobuhvatnu mrežu objekata za opskrbu vodikom čim budu potrebna tehnička rješenja dostupna, a potražnja poznata. Godine 2027. i 2035. prikladne su kao prirodne ključne etape za plan s odgovarajućim mjerama. Te mjere uključuju i izradu potrebnih pravnih akata i pripadajućih odluka. Međutim, ako je zbog posebnih značajki regije (npr. zemljopisnog položaja ili gustoće naseljenosti) sa socio-ekonomskog gledišta teško opravdati utvrđene zahtjeve, trebalo bi ipak biti moguće odobriti odstupanja u propisno obrazloženim slučajevima;

⁽²⁾ Utjecaj potrošnje biogoriva u EU na prenamjenu zemljišta – Kvantifikacija utjecaja područja i stakleničkih plinova https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Final%20Report_GLOBIOM_publication.pdf.

18. ističe potrebu za infrastrukturom posebno namijenjenom teškim vozilima, prije svega javnom prijevozu;
19. ključan je jednostavan pristup pametnom i brzom punjenju, kao i informacije o dostupnosti postaja za punjenje, mogućnostima plaćanja, tarifama naplate (transparentnost cijene) itd.;
20. poziva na to da se prednost daje mjerama za preusmjeravanje prijevoza tereta na željeznicu kako bi se uravnotežila ulaganja u alternativne pogonske sustave za cestovna vozila;

Opće napomene

21. pozdravlja namjeru poboljšavanja standarda za emisije vozila radi postizanja cilja ugljične neutralnosti. Automobili i kombiji imaju najveći udio u emisijama CO₂ u prijevozu u apsolutnim iznosima, a prosječne emisije iz automobila s motorom s unutarnjim izgaranjem povećavaju se;
22. ističe problem tržišta rabljenih automobila koji zagađuju u državama članicama u istočnoj i srednjoj Europi, zbog čega se toksično zagađenje i problemi „curenja ugljika” premještaju u slabije razvijene regije. To ugrožava koheziju EU-a i djeluje protiv osnovnog načela prema kojem svi građani EU-a imaju jednako pravo na čist zrak. Zbog toga bi Komisija trebala ograničiti protok starih vozila koja zagađuju na način koji štiti okoliš i javno zdravlje te koji je usklađen s jedinstvenim tržištem;
23. predlaže da se osmisli nova norma Euro 7/VII koja bi bila prilagođena postojećim tehničkim mogućnostima za smanjenje onečišćenja. U načelu, zahtjevi norme Euro 7/VII ne bi smjeli ugrožavati visoke troškove inovacija u tom sektoru koje su neophodne za postizanje klimatskih ciljeva;
24. uzimajući u obzir potencijalni utjecaj ove Uredbe na lokalne i regionalne vlasti, OR ističe važnost dobivanja informacija od suzakonodavaca o svim izmjenama izvornog prijedloga u svakoj fazi zakonodavne procedure, uključujući pregovore u trijalogu, u skladu s načelom iskrene suradnje, omogućujući OR-u da propisno izvrši svoje prerogative iz Ugovora (članak 91. UFEU-a);
25. smatra da se u oba nacrtu uredbe poštuju načela proporcionalnosti i supsidijarnosti. Dodana vrijednost djelovanja EU-a u tom području i relevantne pravne osnove koje je odabrala Komisija jasne su i usklađene. Međutim, žali zbog toga što, suprotno drugim prijedlozima iznesenima u okviru paketa mjera „Spremni za 55 %”, Prijedlog uredbe o uvođenju infrastrukture za alternativna goriva (COM(2021) 559) nije popraćen tablicom za ocjenjivanje supsidijarnosti te napominje da su do roka za podnošenje, odnosno 8. studenoga 2021., dva nacionalna parlamenta izdala obrazloženo mišljenje o neusklađenosti s načelom supsidijarnosti.

Bruxelles, 26. siječnja 2022.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Apostolos TZITZIKOSTAS

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije
Europske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR